

**VIDZEMES PLĀNOŠANAS
REĢIONA
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA
2021 – 2027**

2021

SATURS

IEVADS	3	C3. Kvalitatīvi un pieejami sociālie pakalpojumi	30
KOPSAVILKUMS	4	T3. Mobilitāte un sasniedzamība	31
ESOŠĀ SITUĀCIJA	5	T4. Identitāte un spēcīgas kopienas	33
STRATĒĢISKĀ DAĻA	8	T5. Ilgtspējīga dzīves vide un mājokļi	36
VĪZIJA 2030	8	Mērķis 3. Veicināt tautsaimniecības attīstību un izaugsmi, pārveidojot saimniekošanas modeļus	38
VIDZEMES REĢIONA EKONOMISKĀ SPECIALIZĀCIJA	9	E1. Inovācijas, zinātne un attīstība	39
IZAICINĀJUMI UN VIRZĪTĀJSPĒKI	10	E2. Industrijas pārveide	41
VIDZEMES MĒRĶI UN PRIORITĀTES 2027	12	E3. Aprites un bioekonomika	44
VIDZEMES STRATĒĢISKĀ MATRICA	14	E4. Efektīva un tīra enerģija	49
MĒRĶI, PRIORITĀTES, RĪCĪBAS	17	Mērķis 4. Veicināt sadarbību un stipras organizācijas	51
Mērķis 1. Saglabāt un gudri apsaimniekot dabas ekosistēmas un resursus	17	P1. Sadarbība un pilsoniskā līdzdalība	52
T1. Dabas kapitāls	18	P2. Klimatneitralitāte un pielāgošanās	54
T2. Dabas un kultūras mantojums	21	P3. Digitalizācija	55
Mērķis 2. Uzlabot cilvēku dzīves kvalitāti	23	TERITORIĀLIE RISINĀJUMI	56
C1. Pieejama izglītība	24	IEVIEŠANA, UZRAUDZĪBA UN IZVĒRTĒŠANA	60
C2. Droša, iekļaujoša un vesela sabiedrība	27	SASAISTE AR CITIEM PLĀNOŠANAS DOKUMENTIEM	61

IEVADS

Vidzemes plānošanas reģiona (VPR) Attīstības programma 2021.-2027.gadam ir reģionāla līmeņa vidēja termiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments. Attīstības programma nosaka reģiona vidēja termiņa attīstības prioritātes, sasniedzamos mērķus un rīcības, kas vērstas uz VPR Ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2015.-2030.gadam noteikto stratēģisko uzstādījumu īstenošanu.

Attīstības programma 2021.-2027.gadam izstrādāta atbilstoši spēkā esošo Latvijas Republikas normatīvo aktu prasībām, ievērojot likums un MK noteikumus, kas nosaka plānošanas reģionu teritorijas attīstības plānošanas dokumentu izstrādes nepieciešamību, kārtību un principus:

- Reģionālās attīstības likums;
- Attīstības plānošanas sistēmas likums;
- Teritorijas attīstības plānošanas likums;
- MK 16.07.2013. noteikumi Nr.402 „Noteikumi par plānošanas reģionu teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem”;
- MK 25.08.2009. noteikumi Nr.970 „Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesā”.
- MK 02.12.2014. noteikumi Nr.737 “Attīstības plānošanas dokumentu izstrādes un ietekmes izvērtēšanas noteikumi”.

VPR Attīstības programmas izstrāde uzsākta ar VPR Attīstības padomes 2019. gada 27. septembra lēmumu Nr. 2 “Par Vidzemes plānošanas

reģiona attīstības programmas 2021.-2027. gadam izstrādes uzsākšanu un darba uzdevuma apstiprināšanu”.

VPR Attīstības programmu veido stratēģiskā daļa, rīcību plāns un programmas ieviešanas un uzraudzības kārtība. Stratēģiskajā daļā noteiktas Vidzemes attīstības prioritātes, mērķi, to sasniegšanai veicamās rīcības un rādītāji. Rīcību plānā uzskaitītas vidēja termiņa rīcības, atbildīgie, iesaistītie un potenciālie finansējuma avoti. Ieviešanas un uzraudzības kārtība apraksta programmas ieviešanas un uzraudzības mehānismu, kā arī uzraudzības rādītājus.

VPR Attīstības programmu izstrādājusi VPR administrācija, iesaistot reģiona pašvaldību speciālistus, nozaru ekspertus un iedzīvotājus, kā arī konsultējoties ar nozaru ministrijām. VPR Attīstības programma veidota kā vidēja termiņa attīstības instruments, kura atbilstošs lietojums, kopīgi sadarbojoties nacionāla, reģionāla un vietējā līmeņa spēlētājiem, veicinās Vidzemes plānošanas reģiona attīstību atbilstoši noteiktajiem ilgtermiņa stratēģiskajiem mērķiem.

KOPSAVILKUMS

Kas ir Vidzeme?

Vidzeme ir teritoriāli lielākais Latvijas reģions, kurā dzīvo aptuveni 280 tūkstoši cilvēku. Vidzeme robežojas ar trīs reģioniem un divām valstīm. Vidzemē ir salīdzinoši augsta vides kvalitāte, kas ir nozīmīga vērtība gan reģionālajā, gan nacionālajā līmenī.

Uz kādu nākotni mēs virzāties?

Vidzeme vēlas būt talantīgus un darbīgus cilvēkus piesaistošs, labi savienots, iekšēji integrēts un drošs reģions, kas spēj elastīgi piemēroties izaicinājumiem, ir konkurētspējīgs un tiecas uz izcilību noteiktās reģiona viedās specializācijas jomās.

Kādas pārmaiņas mēs vēlamies?

Mums ir četri mērķi:

1. Saglabāt un gudri apsaimniekot dabas ekosistēmas un resursus.
2. Uzlabot cilvēku dzīves kvalitāti.
3. Veicināt tautsaimniecības attīstību un izaugsmi, pārveidojot saimniekošanas modeļus.
4. Veicināt sadarbību un stipras organizācijas

Ko mēs darīsim, lai sasniegtu savu redzējumu un mērķus?

Laika periodam līdz 2027.gadam esam izvirzījuši 12 prioritātes, kas vērstas uz dabas kapitāla, dabas un kultūras mantojuma aizsardzību un apsaimniekošanu, pieejamas izglītības, drošas un veselas sabiedrības, kvalitatīvu un pieejamu pakalpojumu attīstību, mobilitātes un sasniedzamības veicināšanu, spēcīgu kopienu attīstību, dzīves vides un mājokļu pieejamības veicināšanu, inovāciju, zinātnes un attīstības, industrijas pārveides, aprites un bioekonomikas, efektīvas un tīras enerģijas veicināšanu. Šīs prioritātes mēs plānojam sasniegt gudri

sadarbojoties, veicinot pielāgošanos klimata pārmaiņām un digitālo pārveidi visās rīcībās.

Ar ko kopā mēs veidosim rītdienas Vidzemi?

Lai panāktu pārmaiņas, jāiesaistās un cieši jāsadarbojas ir mums visiem – reģiona iedzīvotājiem, to intereses pārstāvošām organizācijām, uzņēmējiem, izglītības un pētniecības institūcijām, pašvaldībām, vietēja, reģionāla un nacionāla līmeņa valsts institūcijām. Mūsu darbs un mērķi prasa plašu reģionālo, nacionālo un starptautisko sadarbību visos līmeņos. Mūsu perspektīva un sadarbības tīkls ir globāls, taču mūsu darba vēlamā ietekme galvenokārt ir vērsta uz Vidzemes iedzīvotājiem un to labklājību.

Kā šo dokumentu pielietot?

Politiku veidotājiem un īstenotājiem pašvaldību, reģionālā un nacionālā līmenī šis dokuments palīdzēs nospraust kopīgus mērķus, saskaņot savus plānus un rīcības ar kaimiņu novadiem, citām nozarēm un jomām, pamatot un īstenot uz to izpildi vērstus projektus, uzraudzīt to izpildi un pārbaudīt radīto ietekmi.

Uzņēmējiem un uzņēmīgiem vidzemniekiem šis dokuments ir kā ceļa karte, kas norāda kurp Vidzeme plāno virzīties, kādiem uzņēmējdarbības virzieniem tiks dota priekšroka un kādas darbības institūcijas plāno veikt, lai ikviens reģionā varētu strādāt vieglāk, gudrāk un radīt augstāku vērtību.

Esošajiem un topošajiem Vidzemniekiem šis dokuments ir iedrošinājums iesaistīties un līdzdarboties labākas dzīves vides veidošanā, lai ikvienam no 184 tūkstošiem Vidzemnieku būtu iespēja dzīvot tādu dzīvi kādu tie vēlas.

ESOŠĀ SITUĀCIJA

Vidzemes plānošanas reģions (VPR) ir viens no pieciem plānošanas reģioniem Latvijā. Tas kopš 2006. gada valsts un starptautiskā līmenī pārstāv 11 Vidzemes novadus, kā arī valstspilsētas Ogrī un Valmieru, kas iekļaujas attiecīgi Ogres un Valmieras novados.

Vidzemes plānošanas reģions ir teritoriāli lielākais Latvijā, aizņemot 23,6 % no valsts teritorijas, taču ar salīdzinoši zemu iedzīvotāju skaitu un blīvumu (16,27 cilvēki uz kvadrātkilometru). 2021. gadā Vidzemē dzīvo 278 792 jeb 14,7% Latvijas iedzīvotāju.

Iedzīvotāju skaita samazināšanās vērojama visos reģiona novados un attīstības centros, izņemot Saulkrastu novadu. Pēdējo 30 gadu laikā iedzīvotāju skaits Vidzemē samazinājies par trešdaļu. 2021.gada administratīvi teritoriālās reformas rezultātā iedzīvotāju skaits Vidzemes plānošanas reģionā ir pieaugā par gandrīz 100 000 iedzīvotāju. Visās VPR pašvaldībās līdz 2030.gadam prognozēts iedzīvotāju skaita sarukums, viskrasāk tam sarūkot Alūksnes un Valkas novados (attiecīgi 29,5% un 30,6%), krietni mazākā mērā Ogres, Saulkrastu un Valmieras novados (8,4%, 8,3% un 7,5%). Iedzīvotāju skaita sarukumā izteikti novērojama Rīgas aglomerācijas ietekme

Vidzemes plānošanas reģionā ir viens no zemākajiem iedzīvotāju īpatsvaram darbaspējas vecumā Latvijā (61,6%); vēl zemāks rādītājs ir tikai Kurzemes reģionam. Arī nākotnes darbaspēka - bērnu un jauniešu – īpatsvars ir zems (15,5%); vēl zemāks rādītājs konstatēts tikai Latgales reģionā. Visstraujāk augošā vecuma grupa reģionā joprojām ir pensijas vecuma iedzīvotāji (iedzīvotāji, kas vecāki par 65 gadiem), savukārt, visstraujāk rūkošā – jaunieši vecumā no 15-29 gadiem.

Vidzemes plānošanas reģiona priekšrocība un vienlaikus arī izaicinājums ir robeža ar divām valstīm – Igauniju un Krieviju, pieredze pārrobežu sadarbībā, kas var tikt sekmīgi izmantota pārrobežu sadarbības projektu īstenošanā un tranzīta pakalpojumu attīstībā.

Vidzemes plānošanas reģionu šķērso vairāki nozīmīgi starptautiskie transporta koridori, nodrošinot Vidzemei tiešus sakarus ar lielākajiem reģionu centriem kaimiņu valstīs - Tartu un Tallinu Igaunijā, un Pleskavu, Novgorodu un Sanktpēterburgu Krievijā. Ap šiem transporta koridoriem veidojas Baltijas jūras reģiona integrācijai nozīmīgas stratēģiskās attīstības zonas- VIA Hanseatica attīstības koridors, Dienvidbaltijas loka attīstības koridors, kā arī VIA

Baltica. Sākot ar 2021.gadu Vidzemes reģionam ir arī tieša pieeja Baltijas jūrai ar ostām Rīgas jūras līcī, Salacgrīvā, Kuivižos, Skultē.

Gan telpiski, gan funkcionāli Vidzemes plānošanas reģions ir cieši saistīts ar Rīgas plānošanas reģionu, ņemot vērā reģiona saikni ar galvaspilsētu kā valsts administratīvo centru un transporta mezglu. Daļa Vidzemes reģiona iekļaujas Rīgas metropoles areālā.

Valsts un pašvaldību autoceļu blīvums Vidzemes plānošanas reģionā ir salīdzinoši neliels, salīdzinot ar vidējo rādītāju valstī. Tomēr jāņem vērā reģiona apdzīvotības zemais blīvums, kā dēļ plašāk sazarots autoceļu tīkls var nebūt nepieciešams. Ņemot vērā zemo apdzīvotības līmeni Vidzemes plānošanas reģionā, reģiona iedzīvotājiem jābūt gataviem mērot lielākus attālumus līdz darbavietai vai pakalpojumam. Dati apliecina, ka reģionā ir viens no augstākajiem svārstmigrējošo darbinieku īpatsvaram valstī, augstos rādītājus veido Valmiera kā attīstības centrs, kā arī Rīga. Kopumā Vidzemes reģionā ir salīdzinoši laba interneta pieejamība, tomēr tas apsteidz tikai Latgales un Kurzemes reģionus.

Reģiona apdzīvojuma struktūru veido 24 pilsētas, vairāk kā 1000 ciemi lauku teritorijās un lauku

viensētas. 2021.gadā pilsētās dzīvo 128,8 tūkstoši jeb 46,2% reģiona iedzīvotāju.

Konstatējumi:

- *Vidzeme ir teritoriāli lielākais Latvijas reģions ar zemāko blīvumu. Iedzīvotāju skaits Vidzemē konstanti samazinās.*
- *Salīdzinoši ar citiem reģioniem Vidzemē ir mazāk iedzīvotāju darbības vecumā un mazāk bērnu un jauniešu. Vidzemē strauji aug pensijas vecuma iedzīvotāju, bet jauniešu īpatsvars rūk.*
- *Salīdzinoši ar citiem reģioniem, Vidzemē ir vismazāk pilsētu iedzīvotāju, bet visvairāk lauku iedzīvotāju.*
- *Zemais apdzīvotības blīvums un iedzīvotāju skaita samazināšanās pastiprina grūtības sabalansēt pakalpojumu pieejamību un apdzīvotību.*

2020. gadā Vidzemes plānošanas reģionā 15,63% iedzīvotāju bija pamatizglītība, 35,54% - vidējā izglītība, 11,09% - arodizglītība un 19,74% - augstākā izglītība. Līdz ar to 2020. gadā pašreizējā Vidzemes plānošanas robežās 66,37% iedzīvotāju bija augstāka izglītība par pamatizglītību.

Vidzemes plānošanas reģionā ir zema ekonomiski aktīvo iedzīvotāju proporcija kopējā reģiona iedzīvotāju struktūrā. Nodarbinātības līmenis Vidzemes plānošanas reģionā iedzīvotājiem vecumā no 15 līdz 74 gadiem ir salīdzinoši zems, apsteidzot tikai Latgales reģionu. Līdz

administratīvi teritoriālajai reformai Vidzemē bija augsts ekonomiski neaktīvo iedzīvotāju īpatsvars, tam sarūkot, pateicoties reformas gaitā pievienotajiem novadiem. Vecuma grupā no 15 līdz 64 gadiem Vidzemes reģionā bija nodarbināti 69,7% iedzīvotāju.

Bezdarba līmenis Vidzemes plānošanas reģionā 2021.gada pirmajā ir (5,5%) — ievērojami zemāks nekā Latgales (11,7%) un Kurzemes reģionā (5,9%). Reģionā ir augsts ilgstošo bezdarbnieku īpatsvars (28,61%), tomēr ir mazāks kā Latvijas vidējais rādītājs (31,82%). Vidzemē, Kurzemē un Latgalē ir visaugstākā invalīdu-bezdarbnieku attiecība. Reģionu griezumā Vidzemē ir visaugstākais bezdarba risks personām pēc bērnu kopšanas atvaļinājuma un pirms pensijas vecuma vīriešiem. Vidzemē ir proporcionāli vismazāk bezdarbnieku vecumā no 35-44 gadiem un proporcionāli daudz bezdarbnieku vecumā no 55-59 gadiem. Vidējais bezdarbnieka pabalsta apjoms 2019. gadā bija 280,54 EUR, kas ir otrs zemākais pabalsta apjoms starp reģioniem.

Vidzemes plānošanas reģionā nabadzības riska indekss jau ilgstoši ir viens no augstākajiem Latvijā. 2014.-2019.gadā Vidzeme šajā rādītājā ir atpalikusi no Latgales un nedaudz no Kurzemes. Vidzemē ir viena no zemākajām vidējām darba samaksām Latvijā; zemāka darba samaksa ir tikai Latgales reģionā, atpaliekot no Latvijas vidējā rādītāja. Ceturto daļu Vidzemes iedzīvotāju ienākumu veido sociālā palīdzība un pabalsti.

Salīdzinot ar 2014.gadu, 2020.gadā sociālās palīdzības un pabalstu radīto ienākumu īpatsvars bija pieaudzis par 1,2%.

Nemot vērā sabiedrības novecošanos, neinfekciju slimības ieņem aizvien nozīmīgāku vietu gan mirstības, gan saslimstības rādītāju vidū Vidzemes reģionā. Salīdzinot ar citiem Latvijas reģioniem un Latvijas kopējiem rādītājiem, reģionā ir otrā augstākā mirstība no sirds un asinsvadu slimībām pēc Latgales reģiona. Pēdējos gados Vidzemes plānošanas reģionā būtiski ir pieaugusi mirstība no ļaundabīgiem audzējiem, pārsniedzot Latvijas vidējos rādītājus. Vidzemes plānošanas reģionā kopš 2014.gada ir samazinājies iedzīvotāju skaits uz vienu praktizējošo ārstu. Vidzemes reģionā 2020. gadā uz vienu praktizējošo ārstu bija 439 iedzīvotāju, kas ir gandrīz par 134 iedzīvotāju vairāk kā vidēji Latvijā kopā.

Konstatējumi:

- *Vidzemē ir maz ekonomiski aktīvu iedzīvotāju, attiecīgi arī to nodarbinātības līmenis ir zems. Vidzemē ir potenciāli daudz cilvēku, kas varētu atgriezties darba tirgū.*
- *Bezdarba līmenis ir samērā zems, bet ir salīdzinoši daudz ilgstošo bezdarbnieku. Izaicinājums ir veicināt šo iedzīvotāju atgriešanos darba tirgū, ar mūžizglītības, karjeras atbalsta u.c. iniciatīvām.*
- *Vidzemes iedzīvotāji pakļauti augstam nabadzības riskam, kas komplektā ar zemu*

darba samaksas līmeni, palielina noslodzi sociālās aprūpes sistēmai.

- *Vidzemē ir augsts mirstības īpatsvars no dzīvesveida rosinātām slimībām un ļaundabīgiem audzējiem, ko daļēji veicina zema ārstu pieejamība.*

Vidzemes reģionā saražotais iekšzemes kopprodukts 2018.gadā bija 1,811 milj. EUR jeb 6,2% (tradicionāli vismazākais īpatsvars valsts ekonomikā salīdzinot ar citiem Latvijas reģioniem), 2021.gadā šim rādītājam augot g.k. līdz ar Ogres, Limbažu un Saulkrastu novadu pievienošanu. Latvijas reģionu konkurencē 2018.gadā Vidzemē bija viszemākā pievienotā vērtība – 1,572 milj. EUR, kas ir tikai 6,2% no Latvija saražotās pievienotās vērtības. Pievienotā vērtība uz vienu nodarbināto Vidzemes plānošanas reģionā ir augstāka par vidējo rādītāju valstī, tomēr tā atpaliek no Rīgas reģiona.

Vidzemei kopumā raksturīga agrārā ekonomiskā struktūra ar zemu pievienoto vērtību un nelielu inovatīvu uzņēmumu īpatsvaru. Vidzemes reģionā ir salīdzinoši augsts primārās nozares īpatsvars kopējā pievienotā vērtībā (2018.gadā - 13,8%). Ražošanas sektora īpatsvars pievienotajā vērtībā 2018.gadā bija 23,7% tuvu vēlamajam. Vidzemes plānošanas reģionā dominē apstrādes rūpniecība, primārās nozares (lauksaimniecībā, mežsaimniecībā un zivsaimniecībā), vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība, valsts

pārvaldes sektors un operācijas ar nekustamo īpašumu.

Vidzemes plānošanas reģionā ir salīdzinoši augsts tirgus sektora ekonomiski aktīvo vienību skaits uz 1000 iedzīvotājiem, apsteidzot visus citus Latvijas reģionus, izņemot Rīgas pilsētu. Arī komercsabiedrību skaits uz 1000 iedzīvotājiem reģionu konkurencē Vidzemes reģionā ir augsts, to apsteidz Rīga un Pierīga. Uzņēmējdarbība reģionā ir vērsta uz valsts un reģionālā līmeņa attīstības centriem un to apkārtni. Lielākā daļa uzņēmumu atrodas ap lielāko pilsētu teritorijām un lielajās pilsētās - Valmierā, Ogrē, Cēsīs un Smiltēnē.

Konstatējumi:

- *Salīdzinot ar citiem reģioniem, Vidzemē saražo kopumā mazāk pievienotās vērtības. Tomēr viens nodarbinātais rada augstāku pievienoto vērtību kā vidēji Latvijā. Esošā ekonomiskā sistēma ir ar zemu produktivitātes līmeni.*
- *Dominē agrārā ekonomiskā struktūra ar zemu pievienoto vērtību un nelielu inovatīvu uzņēmumu īpatsvaru. Ir potenciāls lielākai ražošanas sektora attīstībai.*
- *Vidzemē ir salīdzinoši daudz uzņēmumu, tomēr tie ir nelieli un lielākoties koncentrējas ap lielākajām pilsētām un centriem.*

Vidzeme ir viens no mežainākajiem Latvijas reģioniem – 54,1% teritorijas aizņem mežs. Tas rada perspektīvu attīstīt kokapstrādi, kur

iespējams ražot arī produkciju ar augstu pievienoto vērtību. Vidzemē ir ievērojams daudzums būvmateriālu izejvielu krājumu un kūdras. Būvmateriālu izejvielu krājumu ziņā reģionu būtiski apsteidz Kurzemes un Zemgales reģioni. Savukārt kūdras krājumu ziņā Vidzemes plānošanas reģions seko Pierīgai un Latgales reģionam, kur kūdras krājums ir lielāks. Saistībā ar reģiona resursu efektīvāku izmantošanu, VPR ir attīstības iespējas bioloģiski noārdāmo atkritumu pārstrādē.

Vidzemes plānošanas reģionā ir salīdzinoši augsta vides kvalitāte, kas ir nozīmīga vērtība gan reģionālajā, gan nacionālajā līmenī. Salīdzinājumā ar daudziem reģioniem pasaulē un Eiropas valstīs, reģionā ir saimnieciski neskartāka vide, stabilāks ekosistēmu līdzsvars un zemāks vides piesārņojums.

Konstatējumi:

- *Vidzeme ir viens no mežainākajiem Latvijas reģioniem, ar lielu dabas resursu īpatsvaru, kas tiek plaši izmantoti uzņēmējdarbībā.*
- *Vidzemē ir salīdzinoši augsta vides kvalitāte, kas veido būtiskas, konkurētspējīgas priekšrocības.*
- *Vidzemes augstienes piedāvājums: kultūra, daba, kultūrvēsturiskais mantojums un pakalpojumu klāsts, ir neatņemama Vidzemes reģiona vizītkarte*

STRATĒGISKĀ DAĻA

VĪZIJA 2030

Vidzeme ir talantīgus un darbīgus cilvēkus piesaistošs, labi savienots, iekšēji integrēts un drošs reģions, kas spēj elastīgi piemēroties izaicinājumiem, ir konkurētspējīgs un tiecas uz izcilību noteiktās reģiona viedās specializācijas jomās.

Vidzemes vīzija balstās uz trim, savstarpēji saistītiem, stratēģiskajiem virzieniem, kurus atbalsta labas pārvaldības risinājumi:

CILVĒKS: vesels, darbīgs, talantīgs, drošs un atvērts sadarbībai;

EKONOMIKA: konkurētspējīga, izcila noteiktās nišās un spējīga piemēroties izaicinājumiem;

TERITORIJA: labi savienota un iekšēji integrēta;

PĀRVALDĪBA: uz sadarbību, zināšanu pārnesi un specializāciju vērsta.

MĒRĶI 2030

VIDZEMES STRATĒGISKAIS MĒRĶIS ir sekmēt līdzsvarotu reģiona sociālo, ekonomisko un teritoriālo attīstību, īstenojot uz elastīgumu vērstu integrētu starpsektoru attīstības politiku, kas nodrošina reģiona ekonomisko un teritoriālo priekšrocību izmantošanu iedzīvotāju labklājības un drošumspējas palielināšanai.

CILVĒKS: uzlabot Vidzemes reģiona iedzīvotāju rīcībspējas un dzīves kvalitāti.

EKONOMIKA: palielināt Vidzemes reģiona ekonomisko vērtību, uzlabojot uzņēmējdarbības vidi un paaugstinot ekonomisko ilgtspēju.

TERITORIJA:

Uzlabot Vidzemes reģiona sasniedzamību, pieejamību un pievilcību;

Saglabāt un attīstīt Vidzemes raksturīgo kultūrtelpu;

Veidot ilgtspējīgu un labi funkcionējošu Vidzemes pilsētu tīklu, kas balstīts uz savstarpējās sadarbības un papildinātības principiem.

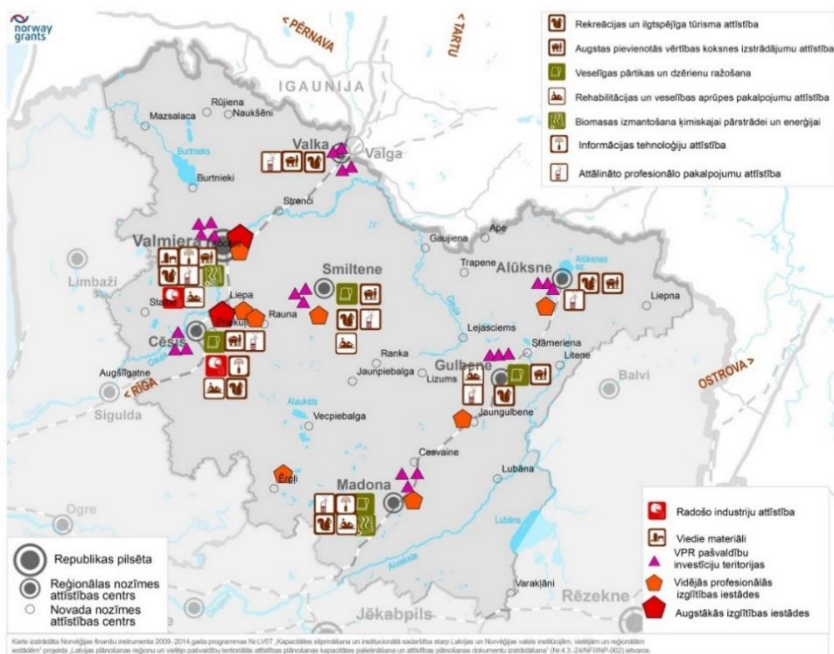
HORIZONTĀLIE PRINCIPI:

SASNIEDZAMĪBA – tiks veiktas mērķtiecīgas darbības sasniedzamības risinājumu apzināšanā, izveidē un attīstīšanā;

PĀRVALDĪBA – 2030. gadā reģionā ir ieviesti efektīvi un inovatīvi uz reģiona teritorijas specifiku vērsti publiskās pārvaldības risinājumi. Par ierastu praksi kļuvusi dažādu iesaistīto pušu un institūciju kopā aicināšana kopīgai darbībai;

VIDĒĀ SPECIALIZĀCIJA – Vidzeme īpaši koncentrēsies uz viedās specializācijas jomu attīstības veicināšanu, nodrošinot rīcību atbilstību visās prioritātēs.

VIDZEMES REĢIONA EKONOMISKĀ SPECIALIZĀCIJA

Nacionālās specializācijas jomas	Vidzemes viedās specializācijas jomas
Zināšanu ietilpīga bio-ekonomika	Augstas pievienotās vērtības koksnes izstrādājumi Veselīgas pārtikas un dzērienu ražošana Biomases izmantošana ķīmiskajai pārstrādei un enerģijai
Biomedicīna, medicīnas tehnoloģijas, biofarmācija un biotehnoloģijas	Rehabilitācijas un veselības aprūpes pakalpojumi
Viedie materiāli, Tehnoloģijas un inženierija	Viedie materiāli
IKT	Informācijas un komunikāciju tehnoloģijas
Viedā enerģija	Rekreācija un ilgtspējīgs tūrisms Kultūras un radošās industrijas Attālinātais darbs un pakalpojumi

Balstoties uz Vidzemes reģiona konkurētspējīgajām priekšrocībām un produkcijas ar augstāku pievienoto vērtību radīšanas potenciālu, līdz 2027. gadam Vidzemei īpaši ir jāattīsta pētniecība un inovācija viedās specializācijas jomās ar potenciālu, kurās darbojas un attīstās uzņēmumi reģionā un kur reģionam ir visaugstākais VIEDĀS SPECIALIZĀCIJAS potenciāls. 2027. gadā šajās jomās reģionā vērojama uzņēmējdarbības attīstība, norit sadarbība starp pētniekiem, uzņēmējiem un izglītības iestādēm.

Reģiona tradicionālajās nozarēs *tiek veicināta augstākas pievienotās vērtības produktu (t.sk. nišas produktu) ražošana un to virzība vietējā, ES un pasaules tirgos*, īpaši augstas pievienotās vērtības koksnes izstrādājumu, veselīgas pārtikas un dzērienu, rekreācijas un ilgtspējīga tūrisma jomās.

Ar esošo specializāciju saistītās jomās tiek attīstīta uzņēmējdarbība, t.sk. uz rehabilitācijas un veselības aprūpes pakalpojumiem, biomasas izmantošanu

un viediem materiāliem, bioekonomiku. *Zināšanu ekonomikas nozarēs tiek attīstītas jaunas uzņēmējdarbības jomas*, īpaši informācijas un komunikāciju tehnoloģiju, kultūras un radošo industriju un attālinātā darba un pakalpojumu jomās. Notiek dažādu specializācijas jomu kopīga attīstība un starpindustriju sadarbība, piemēram, produkti un pakalpojumi tiek veidoti sasaistot ar IKT, kultūras un radošajām industrijām u.c.

IZAICINĀJUMI UN VIRZĪTĀJSPĒKI

Vidzemes Attīstības programmas 2021.-2027. gadam pamatā ir izpratne par izaicinājumiem un virzītājspēkiem, kas ietekmēs reģiona attīstību un pārmaiņu procesus nākotnē. Izaicinājumi ir savstarpēji saistīti plašākās tendencēs, kas novērojamas globālā līmenī, bet kuru ietekme novērojama arī reģionālā un vietējā līmenī. 2020. gada sākumā COVID-19 vīrusa izraisītā krīze ātri izplatījās visā pasaulē, ļaujot skaidri saskatīt dažādu procesu un tendenču ciešo saistību, mijiedarbību un to vieglo ievainojamību. Klimata pārmaiņas un ekoloģiskās ilgtspējas krīze aktualizē godīgas un straujas pārejas nepieciešamību, lai glābtu vidi, kurā dzīvojam. Ar demogrāfiskajām izmaiņām saskaramies jau ikdienā; tāpat redzam izmaiņas cilvēku domāšanā un pasaules skatījumā. Esam gatavi arī pārdomāt to kā saimniekojam un uz kādiem pamatiem balstām savu tautsaimniecību.

Lielākais izaicinājums, kas ietekmēs Vidzemes nākotni, ir *reakcija uz ekoloģiskās ilgtspējas krīzi* - klimata pārmaiņas, dabas resursu pārmērīgs patēriņš, bioloģiskās daudzveidības samazināšanās, nevienmērīga resursu pieejamība, atkritumu problēmas u.c.. Nākamie septiņi gadi būs izšķiroši, lai Vidzemes sabiedrība kļūtu gudrāka,

ilgtspējīgāka un labāk spētu pielāgotie apstākļiem, ko rada klimata pārmaiņas un bioloģiskās daudzveidības samazināšanās, kas kritiski apdraud reģiona konkurētspējīgās priekšrocības un dzīves kvalitāti.

Potenciālā ietekme uz Vidzemi:

- Klimata pārmaiņu ietekmē pieaug vētru, plūdu un mežu ugunsgrēku riski
- Biežāk novērojami ekstremālāki laika apstākļi
- Iedzīvotāji un uzņēmēji arvien biežāk saskaras ar ierobežotu dabas resursu pieejamību
- Samazinoties bioloģiskajai daudzveidībai kritas vides kvalitāte
- Sabiedrībā pieaug pieprasījums un centieni pāriet uz zemu oglekļa emisiju modeli
- Pieaug pieprasījums pēc jauna veida ilgtspējīgas pārtikas risinājumiem.

Otrs lielākais izaicinājums attiecas uz šo *pārejas procesu taisnīgumu*: kā līdzsvarot straujos pārmaiņu procesus ar nevienlīdzības mazināšanu? Sabiedrība noveco, mainās tās struktūra, pieaug iespēju un viedokļu atšķirības. Tehnoloģiju attīstība, neviendabīgi reģionālie apstākļi, mainīgā darba vide saasina

sabiedrības nevienlīdzību un prasa pastāvīgu jaunu kompetenču un domāšanas veidu attīstību. Svarīgi ir piemēroties pārmaiņām, mazinot esošos nevienlīdzību cēloņus un neradot jaunus. Iedzīvotāju skaita samazināšanās lauku iztukšošanās, pieejamības un sasniedzamības problēmas kritiski ietekmē dzīves kvalitāti reģionā, cilvēkresursu piesaisti un izaugsmes iespējas.

Potenciālā ietekme uz Vidzemi:

- Sabiedrības novecošanās un dzimstības samazināšanās palielina pašvaldību konkurenci pēc cilvēkiem, kas tās izvēlas par dzīves un darba vietām
- Pieaugošas urbanizācijas rezultātā, pastiprinās grūtības sabalansēt pakalpojumu pieejamību visā reģionā, samērot to izmaksas, kā arī mainās apdzīvojuma struktūra
- Pieaug noslodze veselības un sociālās aprūpes sistēmām
- Palielinās iedzīvotāju nedrošība par nākotni, iespēju nokļūt līdz pakalpojumiem un tos saņemt
- Dezinformācijas pieaugums
- Izteiktāka sabiedrības noslāņošanās
- Pieaug alternatīvu sociālu kustību / aktīvisma loma

- Pieaug kopienu loma, identitātes un vērtību nozīme sabiedrībā

Trešais lielākais izaicinājums attiecas uz *ekonomiku un tās sistēmu pārveides nepieciešamību*. Arvien asāk saskatāmas esošās ekonomikas sistēmas problēmas, kas veicina nevienlīdzību un negatīvi ietekmē vidi, taču to ir grūti reformēt. Vai Vidzeme spēs pārorientēties no vides izmantošanas uz vides uzlabošanu? Tehnoloģiju straujā attīstība var gan palīdzēt šai procesā, gan radīt papildus izaicinājumus. Kaut arī tehnoloģijas piedāvā jaunus risinājumus, piemēram, enerģijas ražošanai vai efektīvākai resursu izmantošanai, to attīstība arī ievērojami palielinājusi vajadzību pēc tīrākas un efektīvākas enerģijas un resursiem. Tādēļ jāveicina gan tehnoloģiju, gan resursu gudra izmantošana, un tādu tehnoloģiju izvēle, kas neveicina klimata pārmaiņas. Globālo pārmaiņu procesu ietekmi nu jau var novērot arī reģionālā un lokālā mērogā, tie kritiski ietekmē reģiona ekonomikas konkurētspēju, dzīves kvalitāti un izaugsmes iespējas.

Potenciālā ietekme uz Vidzemi:

- Saasinās esošo ekonomisko modeļu negatīvā ietekme uz vidi un dabas daudzveidību
- Palielinās pieprasījums pēc aprites ekonomikas un bioekonomikas risinājumiem
- Tehnoloģiju ietekmē mainās ražošanas un pakalpojumu darbības modeļi
- Palielinās pieprasījums pēc individualizētiem un pēc-pieprasījuma pakalpojumu modeļiem
- Darba tirgū aug pieprasījums pēc darbiniekiem ar daudzveidīgākām kompetencēm
- Palielinās jaunu nodarbinātības modeļu daudzveidība
- Pieaug sadarbības risinājumu nozīme uzņēmējdarbībā - tīkli, klasteri
- Palielinās pieprasījums pēc efektīvākas un tīrākas enerģijas
- Strauju digitalizācijas procesu ietekmē pieaug pieprasījums pēc jauniem risinājumiem un kompetencēm
- Pieaug uzņēmēju, izglītības iestāžu un zinātnisko institūciju sadarbības loma augstākas pievienotās vērtības produktu radīšanai un darba tirgus attīstībai.

VIDZEMES MĒRĶI UN PRIORITĀTES 2027

Vidzeme 2027.gadam izvirza četrus vidēja termiņa mērķus:

1. Saglabāt un gudri apsaimniekot dabas ekosistēmas un resursus.
2. Uzlabot cilvēku dzīves kvalitāti.
3. Veicināt tautsaimniecības attīstību un izaugsmi, pārveidojot saimniekošanas modeļus.
4. Veicināt sadarbību un stipras organizācijas.

Vidzemes mērķu sasniegšanai ir noteiktas 12 vidēja termiņa tematiskās prioritātes un trīs horizontālās prioritātes.

Vidēja termiņa tematiskās prioritātes:

- T1. Dabas kapitāls
- T2. Dabas un kultūras mantojums
- C1. Pieejama izglītība
- C2. Droša, iekļaujoša un vesela sabiedrība
- C3. Kvalitatīvi un pieejami sociālie pakalpojumi
- T3. Mobilitāte un sasniedzamība
- T4. Identitāte un spēcīgas kopienas
- T5. Ilgtspējīga dzīves vide un mājokļi
- E1. Inovācijas, zinātne un attīstība
- E2. Industrijas pārveide
- E3. Aprites un bioekonomika
- E4. Efektīva un tīra enerģija

VEICINĀT SADARBĪBU UN STIPRAS ORGANIZĀCIJAS

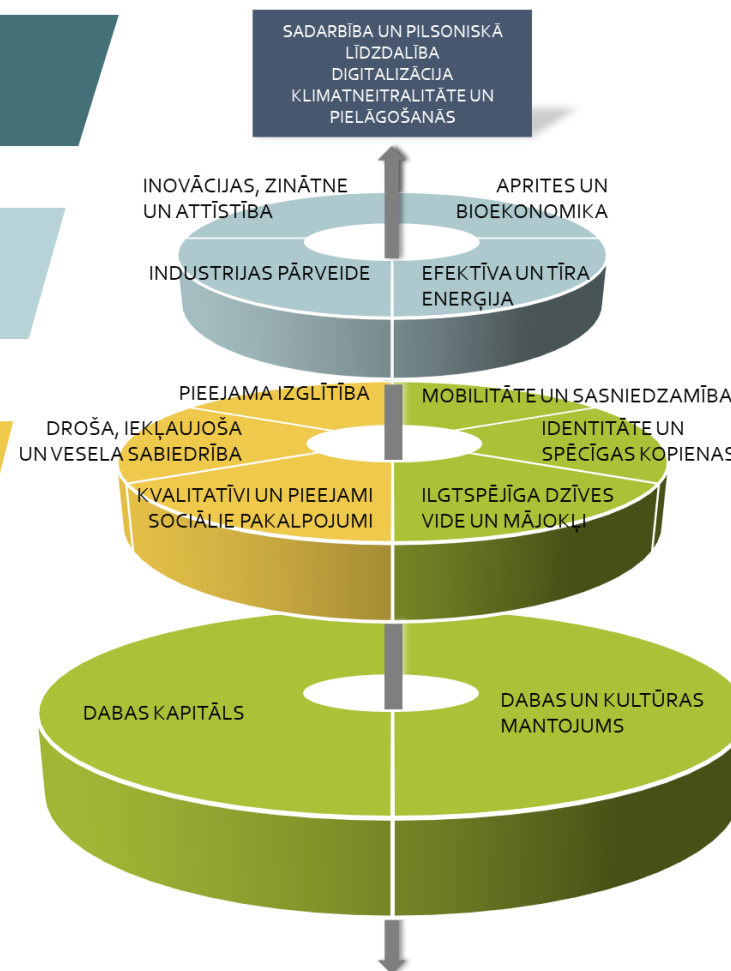
VEICINĀT TAUTSAIMNIECĪBAS ATTĪSTĪBU UN IZAUGSMI, PĀRVEIDOJOT SAIMNIEKOŠANAS MODEĻUS

UZLABOT CILVĒKU DZĪVES KVALITĀTI

SAGLABĀT UN GUDRI APSAIMNIEKOT DABAS EKOSISTĒMAS UN RESURSUS

Horizontālās prioritātes:

- P1. Sadarbība un pilsoniskā līdzdalība
- P2. Klimatneitralitāte un pielāgošanās
- P3. Digitalizācija

Vidzemes prioritāšu savstarpējā saistība

Vidēja termiņa prioritātes	IAS1: Kvalitatīva, pieejama un daudzpusīga izglītība	IAS2: Sociālā drošība un veselība	IAS3: Ilgtspējīgas uzņēmējdarbības un inovāciju vide	IAS4: Ilgtspējīga ekonomika	IAS5: Sasniedzams reģions	IAS6: Vietu pievilcība
T1. Dabas kapitāls						
T2. Dabas un kultūras mantojums						
C1. Pieejama izglītība						
C2. Droša, iekļaujoša un vesela sabiedrība						
C3. Kvalitatīvi un pieejami sociālie pakalpojumi						
T3. Mobilitāte un sasniedzamība						
T4. Identitāte un spēcīgas kopienas						
T5. Ilgtspējīga dzīves vide un mājokļi						
E1. Inovācijas, zinātne un attīstība						
E2. Industrijas pārveide						
E3. Aprites un bioekonomika						
E4. Efektīva un tīra enerģija						
P1. Sadarbība un pilsoniskā līdzdalība						
P2. Klimatneitralitāte un pielāgošanās						
P3. Digitalizācija						

Vidzemes mērķu savstarpējā saistība

Mērķi 2030	Uzlabot reģiona iedzīvotāju rīcības spējas un dzīves kvalitāti	Palielināt reģiona ekonomisko konkurētspēju, uzlabojot uzņēmējdarbības vidi un palielinot ekonomisko ilgtspēju	Uzlabot sasniedzamību, pieejamību un pievilcību	Saglabāt un attīstīt Vidzemes savdabīgo kultūrtelpu	Veidot ilgtspējīgu un labi funkcionējošu pilsētu tīklu, kas balstīts uz savstarpējās sadarbības, pilsētu specializācijas un papildinātības principiem
Mērķi 2027					
1. Saglabāt un gudri apsaimniekot dabas ekosistēmas un resursus					
2. Uzlabot cilvēku dzīves kvalitāti					
3. Veicināt tautsaimniecības attīstību un izaugsmi, pārveidojot saimniekošanas modeļus					
4. Veicināt sadarbību un stipras organizācijas					

VIDZEMES STRATĒGISKĀ MATRICA

Prioritātes 2027	Rīcību virzieni un uzdevumi	Rādītāji
Mērķis: 1. Saglabāt un gudri apsaimniekot dabas ekosistēmas un resursus		
T1. Dabas kapitāls	1) Dabas resursu aizsardzība, bioloģiskās daudzveidības saglabāšana un gudra apsaimniekošana 2) Iedzīvotāju iesaiste dabas kapitāla apsaimniekošanā 3) Vides infrastruktūras pārvaldība	#Labvēlīgs aizsardzības stāvoklī esošo ES nozīmes biotopu īpatsvars #Antropogēnās slodzes samazināšanās ĪADT (% no attiecīgās ĪADT) #Iedzīvotāji, kas piekrīt, ka dabas kapitāla apsaimniekošanas prakses ir kļuvušas ilgtspējīgākas #Iedzīvotāju īpatsvars, kas atzīst, ka to paradumi dabas resursu apsaimniekošanā ir kļuvuši ilgtspējīgāki #Pieslēgumu skaits pie centralizētās ūdensapgādes sistēmas #Istenotie zaļie vides infrastruktūras risinājumi
T2. Dabas un kultūras mantojums	1) Kultūras un dabas mantojuma ilgtspējīga izmantošana un pārvaldība 2) Kultūrvides attīstība	#Viesnīcās un citās tūristu mītnēs pavadītās nakts #Izveidoto un atbalstīto kultūras un tūrisma vietu skaits #Iedzīvotāju īpatsvars, kas atzīst, ka apkārtnē tiek piedāvāts un ir pieejams ilgtspējīgs / integrēts tūrisma pakalpojumu piedāvājums #Apmeklētāju skaits gadā reģiona kultūras centros #Profesionālās ievirzes kultūrizglītības iestāžu un audzēkņu skaits #Iedzīvotāju īpatsvars, kas atzīst, ka aktīvi patērē vai piedalās kultūras un mākslas aktivitātēs
Mērķis: 2. Uzlabot cilvēku dzīves kvalitāti		
C1. Pieejama izglītība	1) Sadarbība izglītības pieejamības un kvalitātes nodrošināšanā visos izglītības līmeņos 2) Izglītības, prasmju un mūžizglītības piedāvājuma atbilstība darba tirgus prasībām un tendencēm 3) Kvalitatīvas un mūsdienīgas izglītības vides attīstība	#Istenotās sadarbības iniciatīvas, kas vērstas uz izglītības pieejamības vai kvalitātes uzlabošanu #Vidējais vērtējums (izpildes %) Vidzemes reģiona vispārējās izglītības iestāžu skolēnu 12. klases centralizētajos eksāmenos #Pieaudzis 15 gadus un vecāku iedzīvotāju īpatsvars, kas ieguvuši augstāku izglītības līmeni #Pieaudzis pieaugušo izglītībā iesaistīto personu īpatsvars 15-64 gadu vecumā #Pieaudzis nodarbināto īpatsvars vecuma grupā no 15 līdz 64 gadiem #Jauniešu bezdarba samazināšanās #Iedzīvotāju īpatsvars, kas atzīst, ka izglītības vide un kvalitāte ir uzlabojusies #Istenotās iniciatīvas, kas vērstas uz izglītības vides uzlabošanu
C2. Droša, iekļaujoša un vesela sabiedrība	1) Veselības veicināšanas un aprūpes pakalpojumu pieejamības attīstība 2) Sabiedrības drošība un civilā aizsardzība 3) Iekļaujošas sabiedrības attīstība	#Mirstības no asinsrites sistēmas slimībām uz 100 000 iedzīvotājiem gadījumu skaita pieauguma temps #Ārstu skaita uz 10 000 iedzīvotājiem pieaugums #Iedzīvotāju skaita uz vienu praktizējošo ārstu samazinājums #Iedzīvotāju, kas vismaz 1-2 reizes nedēļā nodarbojas ar fiziskām un sportiskām aktivitātēm, īpatsvara pieaugums #Reģiona iedzīvotāju subjektīvās drošības uztveres izmaiņas – cilvēki, kas jūtas droši #Sabiedrības uzticēšanās indekss (uzticēšanās pašvaldībām, dienestiem) #Iedzīvotāju savstarpējais atbalsts #Pieaudzis digitālo prasmju līmenis sabiedrībā (pamatprasmes, virs pamatlīmeņa). #Atstumtības riskam pakļauto iedzīvotāju skaits (%)

C3. Kvalitatīvi un pieejami sociālie pakalpojumi	1) Sociālo pakalpojumu kvalitāte un pieejamība	#Alternatīvo sociālo pakalpojumu lietotāju skaits #Iedzīvotāju īpatsvars, kas atzīst, ka tuvākajā apkārtnē ir pieejami sociālie pakalpojumi un sociālās palīdzības iespējas
T3. Mobilitāte un sasniedzamība	1) Videi draudzīga mobilitāte 2) Sasniedzamība un pieejamība	#Iedzīvotāju skaits, kas pārvietojas ar videi draudzīgiem transporta līdzekļiem vismaz 1-2 reizes nedēļā #Uzlabotā vai izveidotā videi draudzīgas mobilitātes infrastruktūra #Laika patēriņš ceļā ar sabiedrisko transportu starp reģiona attīstības centriem #Valsts reģionālo un vietējo autoceļu kvalitātes izmaiņas #Iedzīvotāju īpatsvars, kas atzīst, ka pieejamība un sasniedzamība ir uzlabojusies
T4. Identitāte un spēcīgas kopienas	1) Sadarbības saišu stiprināšana starp teritorijām, sektoriem, kopienām 2) Piederības sajūtas un identitātes veicināšana 3) Aktīvas sabiedrības veidošana, kopienu kapacitātes stiprināšana	#Nevalstisko organizāciju skaits uz 1000 iedzīvotājiem #Remigrantu skaits #Istenotas sadarbības iniciatīvas #Iedzīvotāju vietējās, novadu un reģionālās identitātes izmaiņas (lepnums par piederību) #Istenotas sadarbības iniciatīvas #Iedzīvotāju īpatsvars, kas atbild, ka tiem ir labas iespējas piedalīties pašvaldības lēmumu pieņemšanā #Iedzīvotāju īpatsvars, kas atbild, ka teritorijā ir aktīvas kopienas un iedzīvotāju iniciētas vietējās aktivitātes
T5. Ilgtspējīga dzīves vide un mājokļi	1) Mājokļu kvalitāte un pieejamība 2) Ilgtspējīgas dzīves vides attīstība	#Izbūvētie dzīvokļi pašvaldību īres mājās #Iedzīvotāju īpatsvars, kas atbild, ka mājokļu pieejamība apkārtnē ir pietiekama #Iedzīvotāju īpatsvars, kas atzīst, ka dzīves kvalitāte ir uzlabojusies #Iedzīvotāju īpatsvars, kas atzīst, ka pakalpojumu pieejamība ir uzlabojusies

Mērķis: 3. Veicināt tautsaimniecības attīstību un izaugsmi, pārveidojot saimniekošanas modeļus

E1. Inovācijas, zinātne un attīstība	1) Inovāciju ekosistēmas attīstība 2) Industrijas, zinātnes un izglītības sadarbība	#Inovāciju jomā aktīvo uzņēmumu īpatsvara pieaugums #Uzņēmumu aktivitātes pieaugums izmantot pieejamos inovāciju atbalsta instrumentus #Inovāciju jomā aktīvo uzņēmumu īpatsvara pieaugums #Izdevumu pētniecības darbu veikšanai pieaugums reģionā #Istenoti uzņēmēju un pētnieku sadarbības projekti
E2. Industrijas pārveide	1) Industrijas pārveide un konkurētspēja 2) Uzņēmējdarbības atbalsta pasākumi	#Augstas pievienotas vērtības produktu un pakalpojumu īpatsvara kopējā reģiona IKP pieaugums #Inovāciju jomā aktīvo uzņēmumu īpatsvara pieaugums #Vidzemes RIS3 jomu kopējā pievienotā vērtība (milj. EUR) #Tirgus sektora ekonomiski aktīvo vienību skaita uz 1000 iedzīvotājiem pieaugums #Uzņēmumu aktivitātes pieaugums izmantot pieejamos inovāciju atbalsta instrumentus #Jaunradītu uzņēmumu skaits
E3. Aprites un bioekonomika	1) Aprites ekonomikas attīstība uzņēmējdarbībā 2) Bioekonomikas attīstība 3) Aprites principu ieviešana atkritumu apsaimniekošanā	#Pārstrādāto atkritumu īpatsvara pieaugums (% no savāktajiem atkritumiem gadā) #Istenotie investīciju projekti aprites ekonomikas jomās #Otrreizējo materiālu izmantošanas īpatsvars #Publisko un privāto investīciju apjoms bioekonomikas jomās, t.sk. izdevumi pētniecībai un attīstībai #Bioekonomikas jomās strādājošo uzņēmumu apgrozījums #Ārējo investīciju apjoms bioekonomikas nozarē #Pārstrādāto atkritumu īpatsvara pieaugums (% no savāktajiem atkritumiem gadā) #Istenotie kopienās balstītie atkritumu šķirošanas, resursu dalīšanās risinājumi

E4. Efektīva un tīra enerģija	<ul style="list-style-type: none"> 1) Energoplānošanas stiprināšana 2) Energoefektivitāte 3) Atjaunojamās enerģijas pielietojuma veicināšana 	<ul style="list-style-type: none"> #Realizēto projektu skaits AER, energoefektivitātes, jomā #Publiskās ēkas ar uzlabotu energoefektivitāti #No atjaunojamiem energoresursiem saražotās enerģijas īpatsvara pieaugums kopējā bruto enerģijas gala patēriņā
-------------------------------	---	---

Mērķis: 4. Veicināt sadarbību un stipras organizācijas

P1. Sadarbība un pilsoniskā līdzdalība	<ul style="list-style-type: none"> 1) Sadarbība 2) Pilsoniskā līdzdalība un veiktspēja 	<ul style="list-style-type: none"> #Integrētas pārvaldības plānošanas iniciatīvas un sadarbības projekti reģionam būtiskās jomās #Iedzīvotāju uztvere par iespēju ietekmēt rīcībpolitiku #Savstarpējā uzticēšanās #Politiskās uzticēšanās indekss
P2. Klimatneitralitāte un pielāgošanās	<ul style="list-style-type: none"> 1) Klimatneitralitāte 2) Pielāgošanās klimata pārmaiņām 	<ul style="list-style-type: none"> #Samazinātas SEG emisijas #Ekoloģiskās pēdas nospiedums (ha uz vienu iedzīvotāju) #Pašvaldību pielāgošanās klimata pārmaiņām stratēģijas
P3. Digitalizācija	<ul style="list-style-type: none"> 1) Sadarbība digitalizācijas veicināšanai 	<ul style="list-style-type: none"> #Interneta pieejamība mājāsaimniecībās #Iedzīvotāju īpatsvars, kuri vismaz reizi nedēļā lieto internetu

MĒRĶI, PRIORITĀTES, RĪCĪBAS

Mērķis 1. Saglabāt un gudri apsaimniekot dabas ekosistēmas un resursus

Kādēļ tas ir svarīgi?

Dabas sistēmas un resursi ir kritiski svarīgi Vidzemes reģiona pastāvēšanai un izaugsmei. Klimata pārmaiņas, dabas resursu pārmērīgs patēriņš, bioloģiskās daudzveidības samazināšanās, nevienmērīga resursu pieejamība apdraud reģiona konkurētspējīgās priekšrocības un dzīves kvalitāti. Dabas un kultūras mantojums veido Vidzemes reģiona iedzīvotāju identitātes pamatu, uz kā rodas jaunas vērtības un kas veido kvalitatīvu dzīves vidi. Dabas resursu zudums, un klimata pārmaiņas ir savstarpēji saistītas problēmas un tās jārisina kopā, kopīgi veidojot izpratni, saprotot pieņemot izmaiņas un meklējot kopīgus risinājumus. Vidzemes reģionā jau šobrīd šiem jautājumiem tiek pievērsta uzmanība, tomēr lai mazinātu nākotnes ekoloģiskās problēmas, ir nepieciešamas vēl nopietnākas, sistēmiskas izmaiņas. Tas nozīmē, piemēram, ekonomikas izaugsmes pārorientāciju, to vairs nebalstot uz dabas resursu pārtēriņu. Vienlaikus, jāstiprina piemērošanās spēja, lai vēl vairāk ierobežotu procesu negatīvo ietekmi.

Papildus institūciju sadarbības risinājumiem ir nepieciešams lielāks atbalsts arī no sabiedrības, lai ierobežotu kaitīgos ieradumus un nostiprinātu attīstību. Ilgtspējīgu risinājumu izstrāde un resursu efektīva izmantošana uzlabos Vidzemes konkurētspēju, pielāgošanās spējas un atveseļošanās spējas. Nākamie septiņi gadi būs izšķiroši, lai Vidzemes sabiedrība kļūtu ilgtspējīgāka un izturīgāka, un, lai pielāgotos pārmaiņām, ko rada klimata pārmaiņas un bioloģiskās daudzveidības samazināšanās.

Ko Vidzemnieki darīs?

Uz šī mērķa sasniegšanu vērstas vairākas Vidzemes prioritātes:

T1. Dabas kapitāls

T2. Dabas un kultūras mantojums

Ko Vidzemnieki vēlas?

- # Saglabāt bioloģisko daudzveidību un veicināt ilgtspējīgu, bioloģisko daudzveidību saudzējošu apsaimniekošanas prakšu attīstību.
- # Atbildīgāk un ilgtspējīgāk rīkoties ar dabas resursiem, aktīvāk iesaistoties un mainot savus paradumus un saimniekošanas prakses.
- # Gudrāk un ilgtspējīgāk attīstīt un pārvaldīt vides publisko un privāto vides infrastruktūru.
- # Ciešāk sadarboties, saglabājot, uzturot un apsaimniekojot kultūras un dabas mantojumu, veicinot tā ilgtspējīgu izmantošanu tūrismā.
- # Īstenot risinājumus, kas veicina Vidzemes dabas, kultūras kapitāla un ainavas pārdomātu izmantošanu.
- # Attīstīt daudzveidīgu kultūras vidi, veicinot mākslas pieejamību, dodot iespēju ikvienam piedalīties kultūras un mākslu procesos, to baudīt un pilnveidoties.

T1. Dabas kapitāls

RV1) Dabas resursu aizsardzība, bioloģiskās daudzveidības saglabāšana un gudra apsaimniekošana

Uzdevumi	Atbildīgie	Iesaistītie	Vēlamie iznākumi
a) Veicināt bioloģisko daudzveidību saudzējošas apsaimniekošanas prakses pilsētvidē un laukos	VPR, pašvaldības	zemes īpašnieki	#līdzsvarota teritoriju izmantošana; #bioloģisko daudzveidību saudzējošas apsaimniekošanas prakses; #atjaunotas un apsaimniekotas dabiskās pļavas
b) Dabas un aizsargājamo teritoriju gudra apsaimniekošana	VPR, pašvaldības	teritoriju īpašnieki / apsaimniekotāji	#vienots redzējums par dabas teritoriju apsaimniekošanu reģionā; #interesu pārstāvniecība; #antropogēnās slodzes samazināšana; #dabas teritoriju izmantošanas ilgtspējīgi risinājumi
c) Uzlabot ūdeņu (iekšzemes un jūras) pārvaldību	VPR, pašvaldības	Augstākās izglītības iestādes, pētnieciskās institūcijas	#ilgtspējīgas ūdens apsaimniekošanas prakses; #stiprināta kapacitāte ūdeņu pārvaldības jautājumos
d) Veicināt ilgtspējīgas lauksaimniecības attīstību, nesamazinot augšņu vērtību	Pašvaldības, zemes īpašnieki	ZM	#ilgtspējīgas lauksaimniecības prakses
e) Veicināt mežu un purvu saglabāšanu un ilgtspējīgu apsaimniekošanu	Pašvaldības, zemes īpašnieki	VARAM, ZM	#ilgtspējīgi apsaimniekoti meži un purvi

Mērķu sasniegšanu apliecinās	Avots	Finansējuma avoti
Labvēlīgs aizsardzības stāvoklī esošo ES nozīmes biotopu īpatsvars	DAP	Pārrobežu sadarbības programmas
Antropogēnās slodzes samazināšanās ĪADT (% no attiecīgās ĪADT)	DAP	Valsts budžets
Iedzīvotāji, kas piekrist, ka dabas kapitāla apsaimniekošanas prakses ir kļuvušas ilgtspējīgākas	VPR	

RV2) Iedzīvotāju iesaiste dabas kapitāla apsaimniekošanā

Uzdevumi

a) Izglītot sabiedrību un veicināt tās paradumu maiņu, kas vērsta uz ilgtspējīgu dabas resursu izmantošanu un apsaimniekošanu

b) Sabiedrības lomas stiprināšana dabas kapitāla saglabāšanā

c) Stiprināt pašvaldību speciālistu kapacitāti dabas kapitāla saglabāšanas un sabiedrības iesaistes jautājumos

Atbildīgie

VPR, pašvaldības

VPR, augstākās izglītības iestādes, pētnieciskās institūcijas

Pašvaldības

Iesaistītie

Izglītības iestādes

NVO

VARAM

Vēlamie iznākumi

#sabiedrības paradumu maiņa

#iedzīvotāju aktīvāka iesaiste sabiedrības zinātnes risinājumos; #ieviestas jaunas prakses dabas kapitāla saglabāšanā

#uzlabotas speciālistu zināšanas un prasmes; #aktīvāka sabiedrības iesaiste

Mērķu sasniegšanu apliecinās

Iedzīvotāju īpatsvars, kas atzīst, ka to paradumi dabas resursu apsaimniekošanā ir kļuvuši ilgtspējīgāki

Avots

VPR

Finansējuma avoti

Pārrobežu sadarbības programmas

RV3) Vides infrastruktūras pārvaldība

Uzdevumi

a) Veicināt ilgtspējīgu ūdens saimniecības un lietus ūdeņu apsaimniekošanu

b) Attīstīt un uzlabot apdzīvoto vietu infrastruktūras pieejamību, ievērojot universālā dizaina principus

c) Attīstīt zaļo publisko infrastruktūru, īpaši pilsētvidē

d) Meliorācijas sistēmu apsaimniekošana un sakārtošana

e) Uzlabot fizisko drošību pilsētvidē

Atbildīgie

VPR, pašvaldības

Pašvaldības

Pašvaldības

Pašvaldības, īpašnieki

Pašvaldības, īpašnieki

Iesaistītie

LĢMC, VARAM

NVO, uzņēmumi

VARAM, zinātniskās institūcijas, NVO

ZM

NVO, uzņēmēji

Vēlamie iznākumi

#īstenoti zaļie risinājumi vides infrastruktūras veidošanā; #ilgtspējīgi ūdenssaimniecības un lietus ūdens apsaimniekošanas risinājumi

uzlabota infrastruktūras pieejamība pilsētvidē un apdzīvotās vietās

#ieviestas zaļās tehnoloģijas publiskajā infrastruktūrā

#aplūstošo teritoriju un plūdu apdraudēto teritoriju labāka aizsardzība

#drošāka un ērtāka pilsētvide

Mērķu sasniegšanu apliecinās

Pieslēgumu skaits pie centralizētās ūdensapgādes sistēmas

Īstenotie zaļie vides infrastruktūras risinājumi

Avots

Pašvaldības

Pašvaldības

Finansējuma avoti

ES fondi (SAM 5.1.1.)

Pārrobežu sadarbības programmas

T2. Dabas un kultūras mantojums

RV₁) Kultūras un dabas mantojuma ilgtspējīga izmantošana un pārvaldība

Uzdevumi	Atbildīgie	Iesaistītie	Vēlamie iznākumi
a) Veicināt sadarbību kultūras un dabas mantojuma saglabāšanā, uzturēšanā un apsaimniekošanā	VPR, pašvaldības	KM, Kultūras un dabas objektu pārvaldītāji, NVO, vietējās kopienas	#ciešāk sadarbojas institūcijas un dabas un kultūras mantojuma objektu pārvaldītāji; #sabiedrība iesaistās dabas un kultūras mantojuma ilgtspējīgā izmantošanā
b) Stiprināt ainavas kā būtisku Vidzemes attīstības potenciālu	VPR, pašvaldības	NVO, zinātniskās institūcijas, VARAM	#apzinātas ainavas; #stiprināta ainavu nozīme plānošanā; #risinājumi atjaunojamās elektrības ieguves sistēmu integrēšanai ainavā
c) Veicināt kultūras un dabas mantojuma ilgtspējīgu izmantošanu tūrismā	VPR, tūrisma uzņēmēji, uzņēmēju organizācijas	izglītības iestādes, pašvaldības LIAA, VARAM, KM	#kultūras un dabas mantojuma pārdomāta izmantošana tūrisma piedāvājumā; #attīstīti stratēģiski nozīmīgi starptautiski tūrisma maršruti; #jauni tūrisma produkti
d) Izglītēt specialistus, pašvaldību darbiniekus, uzņēmējus un iedzīvotājus par dabas kapitāla izmantošanu, kultūras un dabas mantojuma saglabāšanu un pārvaldību, ilgtspējīga tūrisma attīstību un pārveidi	VPR, pašvaldības	Augstākās izglītības iestādes, pētnieciskās institūcijas, VARAM	#izglītotāki un prasmīgāki speciālisti, darbinieki un iedzīvotāji
Mērķu sasniegšanu apliecinās	Avots	Finansējuma avoti	
Viesnīcās un citās tūristu mītnēs pavadītās nakts	CSP	Pārrobežu sadarbības programmas	
Izveidoto un atbalstīto kultūras un tūrisma vietu skaits	EM, CFLA, pašvaldības	Vidzemes kultūras programma	
Iedzīvotāju īpatsvars, kas atzīst, ka apkārtnē tiek piedāvāts un ir pieejams ilgtspējīgs/integrēts tūrisma pakalpojumu piedāvājums	VPR	Valsts budžets	

RV2) Kultūrvides attīstība

Uzdevumi

- a) Veicināt kultūras vērtību saglabāšanu un jaunu vērtību radīšanu
- b) Veicināt profesionālās mākslas pieejamību
- c) Attīstīt un veicināt kopienu mākslu
- d) Attīstīt un veicināt amatiermākslu
- e) Veicināt kultūrizglītības attīstību
- f) Attīstīt daudzveidīgu un pieejamu kultūrpiedāvājumu
- g) Veicināt kultūras un radošās industrijas un norises
- h) Veicināt nemateriālā un materiālā kultūras mantojuma saglabāšanu un ilgtspējīgu attīstību

Atbildīgie

- VPR, KKF, KM
- VPR, KKF, KM
- VPR, KKF, KM
- VPR, KKF, KM
- VPR, izglītības iestādes, pašvaldības
- VPR, pašvaldības, NVO, KM
- VPR, KKF, KM
- VPR, KKF, KM

Iesaistītie

- Pašvaldības, NVO, iedzīvotāji
- Pašvaldības, NVO
- Pašvaldības, NVO
- Pašvaldības, NVO
- pašvaldības, NVO
- pašvaldības, NVO
- pašvaldības, NVO
- pašvaldības, NVO

Vēlamie iznākumi

- #jaunradītas kultūras vērtības; #kultūras vērtību saglabāšanas iniciatīvas un projekti
- #plašāks profesionālās mākslas piedāvājums
- #kopienu mākslas iniciatīvas un projekti
- #amatieru mākslas iniciatīvas un projekti
- #kvalitatīvs kultūrizglītības piedāvājums
- #daudzveidīgs un pieejams kultūrpiedāvājums
- #kultūras un radošo industriju iniciatīvas un projekti
- #nemateriālā un materiālā kultūras mantojuma saglabāšanas un izmantošanas iniciatīvas un projekti

Mērķu sasniegšanu apliecinās

- Apmeklētāju skaits gadā reģiona kultūras centros
- Profesionālās ievirzes kultūrizglītības iestāžu un audzēkņu skaits
- Iedzīvotāju īpatsvars, kas atzīst, ka aktīvi patērē vai piedalās kultūras un mākslas aktivitātēs

Avots

- KM
- KM
- VPR

Finansējuma avoti

- Valsts budžets
- KKF (Vidzemes kultūras programma)

Mērķis 2. Uzlabot cilvēku dzīves kvalitāti

Kādēļ tas ir svarīgi?

No Vidzemes iedzīvotājiem atkarīga reģiona pastāvēšana un izaugsme. Straujie pārmaiņu procesi saasina sabiedrības noslāņošanās un nevienlīdzības riskus. Iedzīvotāju skaita samazināšanās, novecošana, lauku iztukšošanās saasina neviendabīgas reģiona apdzīvotības attīstību. Samazinoties iedzīvotāju blīvumam, lai nodrošinātu dzīves kvalitāti Vidzemes iedzīvotājiem ļoti svarīgas ir mobilitātes un sasniedzamības iespējas, t.sk. attīstot dzelzceļu kā pasažieru pārvadājumu mugurkaulu. Tehnoloģiju attīstība prasa pastāvīgu jaunu kompetenču apguvi un domāšanas veidu attīstību. Drošība, pakalpojumu kvalitāte un sasniedzamība, mājokļu pieejamība un spēcīgas kopienas ir faktori, kas stipri ietekmē dzīves kvalitāti reģionā, ietekmē talantu piesaisti un esošo noturēšanu. Sadarbībā balstīti risinājumi, kas vērsti uz dzīves kvalitātes un labjūtas uzlabošanu gan lauku, gan pilsētu iedzīvotājiem ir priekšnoteikumi cilvēku izvēlei dzīvot un strādāt Vidzemes reģionā.

Ko Vidzemnieki darīs?

Uz šī mērķa sasniegšanu vērstas vairākas Vidzemes prioritātes:

C1. Pieejama izglītība

C2. Droša, iekļaujoša un vesela sabiedrība

C3. Kvalitatīvi un pieejami sociālie pakalpojumi

T3. Mobilitāte un sasniedzamība

T4. Identitāte un spēcīgas kopienas

T5. Ilgtspējīga dzīves vide un mājokļi

Ko Vidzemnieki vēlas?

- # Ikvienam pieejamu kvalitatīvu, mūsdienīgu un konkurētspējīgu izglītību neatkarīgi no dzīves vietas un vecuma.
- # Vidzemnieku veselības stāvokļa uzlabošanu, pateicoties paradumu

maiņai un labākai veselības veicināšanas un aprūpes pakalpojumu pieejamībai.

- # Lielāku drošības sajūtu, zinot kā rīkoties apdraudējuma situācijā un esot gataviem iesaistīties.
- # Lai uzlabotos iedzīvotāju sociālā drošība pateicoties mūsdienīgākiem, efektīvākiem un pieejamākiem sociālajiem pakalpojumiem.
- # Lai mazinātos nevienlīdzība sabiedrībā, tā kļūtu atvērtāka pret dažādību. Lai Vidzemnieki vairāk sadarbotos, biežāk palīdzētu viens otram, aktīvi iesaistītos savas apkaimes dzīves kvalitātes uzlabošanā.
- # Lai augtu piederības sajūta un identitāte savai apkaimei, novadam un Vidzemei.
- # Sasniedzamākas un pieejamākas Vidzemes teritorijas un iespēju vairāk pārvietoties videi draudzīgākā veidā.
- # Ikvienam pieejamu kvalitatīvu mājokli un izvēles iespēju dzīvot kur katrs vēlas.
- # Labāku dzīves kvalitāti, pateicoties uzlabotiem un pieejamiem pakalpojumiem, kvalitatīvai dzīves telpai, vienlaikus nenodarot pāri videi un saglabājot to nākošajām paaudzēm.

C1. Pieejama izglītība

RV1) Sadarbība izglītības pieejamības un kvalitātes nodrošināšanā visos izglītības līmeņos

Uzdevumi	Atbildīgie	Iesaistītie	Vēlamie iznākumi
a) Stiprināt sadarbību izglītības pārvaldības jautājumos	VPR, pašvaldības, izglītības iestādes	augstākās izglītības iestādes, pētnieciskās institūcijas, darba devēji, karjeras konsultanti, NVA, VIAA, LLKC, IzM	#Regulāra sadarbība un dialogs; #koordinēts un saskaņots izglītības piedāvājums; #kopīgas programmas un projekti; #vienots, skatījums par mūžizglītības koordināciju
b) Veidot pieejamu, elastīgu un viegli īstenojamu mācību procesu	VPR, pašvaldības, izglītības iestādes	darba devēji, karjeras konsultanti, NVA, IzM	#Īstenotas kopīgas iniciatīvas; #interesu pārstāvniecība izglītības jautājumos
Mērķu sasniegšanu apliecinās	Avots	Finansējuma avoti	
Īstenotās sadarbības iniciatīvas, kas vērstas uz izglītības pieejamības vai kvalitātes uzlabošanu	VPR	Valsts budžets	
Vidējais vērtējums (izpildes %) Vidzemes reģiona vispārējās izglītības iestāžu skolēnu 12. klases centralizētajos eksāmenos	IzM, CSP	ES fondi	

RV2) Izglītības, prasmju un mūžizglītības piedāvājuma atbilstība darba tirgus prasībām un tendencēm

Uzdevumi	Atbildīgie	Iesaistītie	Vēlamie iznākumi
a) Veicināt izglītības piedāvājuma atbilstību reģiona RIS3 jomām, darba tirgus pieprasījumam un attīstības tendencēm	VPR, pašvaldības, izglītības iestādes	augstākās izglītības iestādes, pētnieciskās institūcijas, darba devēji, karjeras konsultanti, NVA, VIAA, LLKC, IzM, LDDK	#Regulāri pieejami dati un statistika; #uzlabotas izglītības programmas; #mazināta to dublēšanās; #veicināta specializācija
b) Veicināt nodarbināto zināšanu un prasmju pilnveidi	VPR, uzņēmēju organizācijas, izglītības iestādes	Pašvaldības, LDDK	#Uzlabojušās dažādās jomās nodarbināto prasmes un zināšanas; #efektīvi darbojas prasmju fondi
c) Veidot ikvienam pieejamu karjeras attīstības atbalsta sistēmu	VPR, pašvaldības, Vidzemes Augstskola, izglītības iestādes,	darba devēji, karjeras konsultanti, VIAA, NVA, IzM	#Karjeras attīstības atbalsta risinājumi pieejami dažāda vecuma cilvēkiem
d) Veicināt mūžizglītību, attīstot kompetences, kas nepieciešamas pašpilnveidei un profesionālai pilnveidei	Pašvaldības, izglītības iestādes, darba devēji	karjeras konsultanti, NVA, IzM	#Pieejami darba tirgus pieprasījumam un personiskajai izaugsmei atbilstoši mūžizglītības risinājumi

Mērķu sasniegšanu apliecinās	Avots	Finansējuma avoti
Pieaudzis 15 gadus un vecāku iedzīvotāju īpatsvars, kas ieguvuši augstāku izglītības līmeni	CSP	ES fondi
Pieaudzis pieaugušo izglītībā iesaistīto personu īpatsvars 15-64 gadu vecumā	IzM, CSP	Pārrobežu sadarbības programmas
Pieaudzis nodarbināto īpatsvars vecuma grupā no 15 līdz 64 gadiem	CSP	Valsts budžets
Jauniešu bezdarba samazināšanās	NVA	

RV3) Kvalitatīvas un mūsdienīgas izglītības vides attīstība

Uzdevumi	Atbildīgie	Iesaistītie	Vēlamie iznākumi
a) Veicināt mūsdienīgu tehnoloģiju pieejamību mācību procesā ikvienam visā reģiona teritorijā	pašvaldības, izglītības iestādes	IzM, VIAA, VISC	#Pieejams mūsdienīgs tehnoloģiskais nodrošinājums un atbilstoša darba vide
b) Veicināt ikviena vajadzībām atbilstošas izglītības vides pieejamību	pašvaldības, izglītības iestādes	IzM, VIAA, VISC	#Mazināti šķēršļi izglītības pieejamībai
c) Veidot mūsdienīgu mācību vidi, t.sk. kvalitatīva mācību procesa nodrošināšanai	Pašvaldības, profesionālās izglītības iestādes, augstskolas	IzM, VIAA, VISC	#Uzlabota mācību vide, mācību procesam atbilstoša infrastruktūra; #stiprināta izglītības speciālistu kapacitāte
d) Veicināt vietējo resursu (uzņēmēji, pašvaldība, daba) izmantošanu mācību procesā	Pašvaldības, izglītības iestādes, darba devēji	VPR	#Uzņēmēju, vietējo resursu ciešāka iesaiste mācību procesā

Mērķu sasniegšanu apliecinās	Avots	Finansējuma avoti
Iedzīvotāju īpatsvars, kas atzīst, ka izglītības vide un kvalitāte ir uzlabojusies	VPR	ES fondi
Īstenotās iniciatīvas, kas vērstas uz izglītības vides uzlabošanu	Pašvaldības	Pārrobežu sadarbības programmas Valsts budžets

C2. Droša, iekļaujoša un vesela sabiedrība

RV1) Veselības veicināšanas un aprūpes pakalpojumu pieejamības attīstība

Uzdevumi	Atbildīgie	Iesaistītie	Vēlamie iznākumi
a) Veselības veicināšanas un aprūpes pakalpojumu pieejamības veicināšana	VPR, pašvaldības, uzņēmēji un to organizācijas	VM, LM	#Uzlabojusies veselības veicināšanas un aprūpes pakalpojumu pieejamība; #patērētājiem pieejama kvalitatīva vietējās izcelsmes pārtika
b) Veicināt sabiedrības veselību veicinošu paradumu veidošanos	Pašvaldības	VPR, VM, NVO, ģimenes ārstu prakses	#Informēta un izglītota sabiedrība; #dažādām mērķa grupām ir iespēja un motivācija regulāri nodarboties ar veselību veicinošiem paradumiem
c) Veicināt veselīgu un drošu dzīves un darba vidi, mazinot traumatismu un mirstību no ārējiem nāves cēloņiem	Pašvaldības	VM, ģimenes ārstu prakses	#Informēta un izglītota sabiedrība; #mazinās traumatisms un mirstība no ārējiem nāves cēloņiem
d) Uzlabot veselības aprūpes un slimību profilakses pakalpojumu pieejamību reģionā	Pašvaldības, medicīnas pakalpojumu sniedzēji, VM	VPR, VM, reģionālās slimnīcas, ģimenes ārstu prakses	#pieejamāki speciālisti un pakalpojumi; #uzlabojusies veselības aprūpes pakalpojumu koordinācija; #uzlabota un modernizēta veselības aprūpe

Mērķu sasniegšanu apliecinās	Avots	Finansējuma avoti
Mirstības no asinsrites sistēmas slimībām uz 100 000 iedzīvotājiem gadījumu skaita pieauguma temps	SPKC	ES fondi
Ārstu skaita uz 10 000 iedzīvotājiem pieaugums	SPKC	Pārrobežu sadarbības programmas
Iedzīvotāju skaita uz vienu praktizējošo ārstu samazinājums	SPKC	Valsts budžets
Iedzīvotāju, kas vismaz 1-2 reizes nedēļā nodarbojas ar fiziskām un sportiskām aktivitātēm, īpatsvara pieaugums	CSP, VM	

RV2) Sabiedrības drošība un civilā aizsardzība

Uzdevumi

a) Izveidot reģionālu civilās aizsardzības sistēmu Vidzemē

b) Uzlabot iedzīvotāju informētību kā rīkoties ārkārtas situācijā

c) Attīstīt kopienās balstītus vietējus sabiedrības drošības risinājumus

d) Uzlabot dienestu infrastruktūru un darba apstākļus

Atbildīgie

Pašvaldības, VPR, VUGD, IeM, VP, PP

Pašvaldības, VUGD, IeM, VP, PP

Pašvaldības, kopienu pārstāvji, VUGD

IeM, VUGD, VP, pašvaldības

Iesaistītie

Augstākās izglītības iestādes, pētniecības institūcijas

VPR

VPR

Vēlamie iznākumi

Vienota civilās aizsardzības sistēma; #Skaidri rīcības algoritmi; #regulāra risku uzraudzība un pētījumi

#Iedzīvotāji zina kā rīkoties apdraudējuma situācijā

#Attīstīts brīvprātīgo glābēju/ugunsdzēsēju tīklojums; #Uzlabota sadarbība starp dienestiem

Uzlabota dienestu un tiesībsargājošo iestāžu infrastruktūra un darba apstākļi; #vienmērīgs teritoriāls pārklājums reģionā

Mērķu sasniegšanu apliecinās

Reģiona iedzīvotāju subjektīvās drošības uztveres izmaiņas – cilvēki, kas jūtas droši

Sabiedrības uzticēšanās indekss (uzticēšanās pašvaldībām, dienestiem)

Avots

VPR

SKDS

Finansējuma avoti

ES fondi (SAM 2.1.3.)

Valsts budžets

RV3) Iekļaujošas sabiedrības attīstība

Uzdevumi	Atbildīgie	Iesaistītie	Vēlamie iznākumi
a) Veicināt sabiedrības izpratni par dažādību	VPR, pašvaldības	NVO, LM	#Izglītotāka un izpratoša sabiedrība; #mazināta dažādu sabiedrības grupu atstumtība
b) Mazināt digitalizācijas un tehnoloģiju attīstības rosinātu atstumtību	VPR, pašvaldības	NVO	#digitālo atstumtību mazinoši pasākumi un atbalsts; #Izglītota un informēta sabiedrība
c) Stiprināt sabiedrības, tostarp mazāk pasargāto mērķa grupu digitālās prasmes	VPR, pašvaldības	uzņēmēju organizācijas, izglītības iestādes, augstskolas, NVO, soc. Pakalpojumu sniedzēj	#Uzlabojušās dažādu mērķa grupu digitālās prasmes; #mazinājušies tehnoloģiju attīstības rosinātas atstumtības riski dažādām mērķa grupām
d) Mazināt administratīvi teritoriālās reformas ietekmi uz nevienlīdzības veidošanos	VPR, pašvaldības, augstākās izglītības iestādes, pētnieciskās institūcijas	VARAM, LM	#uzlabota izpratne par jomām un procesiem, kas veicina nevienlīdzības veidošanos; #uzlaboti procesi

Mērķu sasniegšanu apliecinās

Iedzīvotāju savstarpējais atbalsts

Pieaudzis digitālo prasmju līmenis sabiedrībā (pamatprasmes, virs pamatlīmeņa).

Atstumtības riskam pakļauto iedzīvotāju skaits (%)

Avots

ESS

DESI indekss

CSP

Finansējuma avoti

ES fondi

Pārrobežu sadarbības programmas

Valsts budžets

C3. Kvalitatīvi un pieejami sociālie pakalpojumi

RV1) Sociālo pakalpojumu kvalitāte un pieejamība

Uzdevumi	Atbildīgie	Iesaistītie	Vēlamie iznākumi
a) Efektīva starpinstitūciju un starpnozaru sadarbība pakalpojumu sniegšanā	VPR, pašvaldības, pētnieciskās institūcijas	LM, Sociālo pakalpojumu sniedzēji	#uz personu ar funkcionēšanas ierobežojumiem vajadzībām mērķēta atbalsta pasākumu sistēma; #uzlabota starpinstitucionālā sadarbība un pakalpojumi; #starpdisciplināra pieeja pakalpojumu nodrošināšanā
b) Sekmēt modernas un pieejamas sociālo pakalpojumu sistēmas izveidi	VPR, pašvaldības, sociālo pakalpojumu sniedzēji	LM, NVO	#ieviesti mūsdienīgi, inovatīvi pakalpojumi un risinājumi; #efektīvāki sociālie pakalpojumi; #uzlabota sociālo pakalpojumu pieejamība; #pieejama, kvalitatīva un saprotama informācija
c) Stiprināt sociālā darba un sociālo pakalpojuma sniedzēju kapacitāti	VPR, pašvaldības, sociālo pakalpojumu sniedzēji	NVO, LM	#Uzlabojusies speciālistu pieejamība; #uzlabojušās speciālistu prasmes; #uzlabojies profesijas prestižs

Mērķu sasniegšanu apliecinās

Alternatīvo sociālo pakalpojumu lietotāju skaits

Iedzīvotāju īpatsvars, kas atzīst, ka tuvākajā apkārtnē ir pieejami sociālie pakalpojumi un sociālās palīdzības iespējas

Avots

VPR

VPR

Finansējuma avoti

ES fondi

Pārrobežu sadarbības programmas

Valsts budžets

T3. Mobilitāte un sasniedzamība

RV1) Videi draudzīga mobilitāte

Uzdevumi	Atbildīgie	Iesaistītie	Vēlamie iznākumi
a) Attīstīt uz pieprasījumu orientētus sabiedriskā transporta risinājumus	VPR, pašvaldības	SM, ATD	#atbalstošs tiesiskais regulējums; #izzinātas vajadzības; #pilotrisinājumi
b) Attīstīt multimodalitātes risinājumus	VPR, pašvaldības	SM, LVC, valsts institūcijas, uzņēmēji	#izveidoti mobilitātes punkti sadarbojoties valstij, pašvaldībām, uzņēmējiem; #apzinātas labās prakses
c) Attīstīt gājējiem un velosatiksmi pieejamu drošu un ērtu satiksmes infrastruktūru	VPR, pašvaldības	SM, tūrisma organizācijas, LVC	#uzlabojies velo pārklājums un sasaiste; #attīstīti zaļie ceļi
d) Veicināt videi draudzīgu, energofektīvu un inovatīvu transporta veidu un mobilitātes risinājumu attīstību	VPR, pašvaldības	SM, uzņēmēji	#elektromobilitātes veicināšanas iniciatīvas; #viedi mobilitātes risinājumi; #plašāks elektrouzlādes tīkls; #videi draudzīgi transporta līdzekļi
e) Attīstīt mikromobilitātes risinājumus	VPR, pašvaldības	SM, uzņēmēji	#mikromobilitātes pilotrisinājumi
f) modernizējot stacijas un pieturas punktus, veidojot stacijas un pieturas punktus par mobilitātes punktiem, integrējot dažādu transporta veidu savienojumus, paaugstinot vilcienu kustības ātrumu	VPR, pašvaldības	SM, uzņēmēji	#uzlabota dzelzceļa infrastruktūra

Mērķu sasniegšanu apliecinās

Iedzīvotāju skaits, kas pārvietojas ar videi draudzīgiem transporta līdzekļiem vismaz 1-2 reizes nedēļā

Uzlabotā vai izveidotā videi draudzīgas mobilitātes infrastruktūra

Avots

VPR

VPR, pašvaldības

Finansējuma avoti

ES fondi. AMN

Valsts budžets

Pārrobežu sadarbības programmas

RV2) Sasniedzamība un pieejamība

Uzdevumi	Atbildīgie	Iesaistītie	Vēlamie iznākumi
a) Veicināt sadarbību mobilitātes un satiksmes infrastruktūras jautājumos	SM, VPR, pašvaldības	augstākās izglītības iestādes, pētnieciskās institūcijas, LVC	#kopīgs redzējums un rīcības; #starpsektoru sadarbība #kapacitāte
b) Attīstīt dzelzceļu kā pasažieru pārvadājumu mugurkaulu	SM, pašvaldības, uzņēmēji		#integrēti dažādu transporta veidu savienojumi; #ātrāki savienojumi;
c) Veicināt reģionālo sasniedzamību un piekļuvi (Rail Baltica un TEN-T)	SM, VPR, pašvaldības	LVC	#pārstāvētas reģiona iesaistīto pušu intereses
d) Attīstīt pārrobežu savienojumus	SM, VPR, pašvaldības	VARAM, LVC	#pārrobežu savienojumi, #pārrobežu autoceļi
e) Digitālās satiksmes infrastruktūras attīstība	SM, ATD, VPR	VARAM, augstākās izglītības iestādes, pētnieciskās institūcijas	#digitālās satiksmes infrastruktūras risinājumi; #dati un pētījumi
f) Uzlabot transporta infrastruktūras savienojumus, kas nodrošina iedzīvotāju pieejamību pamatpakalpojumiem, sociālajām un ekonomiskajām aktivitātēm	SM, ATD, VPR, pašvaldības, VARAM	LVC, valsts institūcijas, uzņēmēji	#uzlabota sasniedzamība dažādām iedzīvotāju grupām
g) Uzlabot auto satiksmes infrastruktūras savienojumus	VPR, VARAM, SM, pašvaldības, LVC		#uzlabota valsts un pašvaldību autoceļu kvalitāte; #uzlabota sasaiste un sasniedzamība
h) Attīstīt ūdens ceļus reģionā	SM, pašvaldības, uzņēmēji		#iekšējo un ārējo ūdensceļu attīstība

Mērķu sasniegšanu apliecinās	Avots	Finansējuma avoti
Laika patēriņš ceļā ar sabiedrisko transportu starp reģiona attīstības centriem	VPR	ES fondi
Valsts reģionālo un vietējo autoceļu kvalitātes izmaiņas	LVC	Valsts budžets
Iedzīvotāju īpatsvars, kas atzīst, ka pieejamība un sasniedzamība ir uzlabojusies	VPR	Pārrobežu sadarbības programmas

T4. Identitāte un spēcīgas kopienas

RV1) Sadarbības saišu stiprināšana starp teritorijām, sektoriem, kopienām

Uzdevumi	Atbildīgie	Iesaistītie	Vēlamie iznākumi
a) Stiprināt sadarbību starp dažādām organizācijām (pašvaldībām, kopienām, NVO, uzņēmējiem, u.c.)	VPR, pašvaldības, VRG, LLF	Valmieras novada fonds u.c., NVO	#biežākas tikšanās; #sadarbības projekti un iniciatīvas
b) Stiprināt sadarbību starp pilsētu un lauku teritorijām	Pašvaldības	kopienas, uzņēmēji, NVO	#attīstīta funkcionāla sadarbība (pakalpojumi) pilsētas un lauku saskares telpā
c) Veicināt remigrāciju	VPR, pašvaldības, VARAM	SIF	#remigrāciju veicinoši pasākumi; #sadarbība ar diasporu
d) Veicināt jaunienācēju ienākšanu	VPR, pašvaldības	kopienas, NVO, VRG	#vairāk jaunienācēju; #atvērtas vietējās kopienas

Mērķu sasniegšanu apliecinās	Avots	Finansējuma avoti
Nevalstisko organizāciju skaits uz 1000 iedzīvotājiem	CSP	Valsts budžets
Remigrantu skaits	CSP, PMLP, VPR	Pārrobežu sadarbības programmas
Īstenotas sadarbības iniciatīvas	VRG, LLF	Europe Direct

RV2) Piederības sajūtas un identitātes veicināšana

Uzdevumi

a) Veicināt vietējo piederību un identitāti

Atbildīgie

VPR, pašvaldības

Iesaistītie

NVO, VRG, iedzīvotāji

Vēlamie iznākumi

#kaimiņi, vietējās kopienas biežāk tiekas, sadarbojas, uzticas; #vietu izzināšanas iniciatīvas

b) Veicināt novadu piederības sajūtu un identitāti

Pašvaldības

kopienas, VRG, NVO

#stiprināta jauno novadu identitāte; #kopienu iniciatīvas visā novada teritorijā; #novadu kapacitāte

c) Vidzemes identitātes apziņas veidošana

VPR, pašvaldības

NVO, kopienas

#apzinātas Vidzemes jaunās teritorijas; #stiprināta Vidzemes identitāte, sevišķi jaunajos novados

Mērķu sasniegšanu apliecinās

Iedzīvotāju vietējās, novadu un reģionālās identitātes izmaiņas (Lepnums par piederību - ļoti tuvs, tuvs)

Avots

VPR

Finansējuma avoti

Valsts budžets

Pārrobežu sadarbības programmas

RV3) Aktīvas sabiedrības veidošana, kopienu kapacitātes stiprināšana

Uzdevumi	Atbildīgie	Iesaistītie	Vēlamie iznākumi
a) Veicināt kopienu līderu veidošanos kopienu iniciatīvu attīstībai	Pašvaldības, VPR	NVO	#vairāk līderu (pārmaiņu procesu vadītāju); #vairāk kopienu iniciatīvu
b) Veicināt brīvprātīgo iniciatīvu attīstību Vidzemē	NVO, kopienas, pašvaldības,	VPR, augstākās izglītības iestādes	#apzināts brīvprātīgo iniciatīvu piedāvājums Vidzemē; #brīvprātīgo iniciatīvu un pašpalīdzības iniciatīvu pieaugums
c) Stiprināt iedzīvotāju saikni ar pašvaldību	Pašvaldības, kopienas	Iedzīvotāji	#pieejamākas un saprotamākas pašvaldības; #atpakaļsaite
d) Attīstīt kopienās balstītus risinājumus	VRG, pašvaldības, NVO, LLF		#viedie ciemi; #enerģijas kopienas; #pašpietiekamākas kopienas
e) Atbalsts iedzīvotāju un kopienu iniciatīvu īstenošanai	pašvaldības, VRG, iedzīvotāju iniciatīvas		#vairāk iespēju īstenot mazās iniciatīvas un atbalsts to īstenošanai; #vieta, kur tikties; #pieejama informācija

Mērķu sasniegšanu apliecinās

Īstenotas sadarbības iniciatīvas

Iedzīvotāju īpatsvars, kas atbild, ka tiem ir labas iespējas piedalīties pašvaldības lēmumu pieņemšanā

Iedzīvotāju īpatsvars, kas atbild, ka teritorijā ir aktīvas kopienas un iedzīvotāju iniciētas vietējās aktivitātes

Avots

VRG, LLF

VPR

VPR

Finansējuma avoti

Pārrobežu sadarbības programmas

Pašvaldību budžets

T5. Ilgtspējīga dzīves vide un mājokļi

RV1) Mājokļu kvalitāte un pieejamība

Uzdevumi	Atbildīgie	Iesaistītie	Vēlamie iznākumi
a) Attīstīt ilgtspējīgu, publiskajā un privātajā partnerībā balstītu mājokļu risinājumus	Pašvaldības, uzņēmēji, kopienas, VPR	Iedzīvotāji	#kopienās balstīti mājokļu risinājumi; #pašvaldības un uzņēmēji spēj īstenot PPP projektus; #sagatavota vide daudzdzīvokļu mājokļu būvniecībai
b) Veicināt hipotekāro kredītu pieejamību lauku teritorijās un nelielos centros	VPR, pašvaldības, kopienas	Iedzīvotāji	#Vidzemnieks dzīvo kur vēlas, nevis kur banka dod naudu
c) Veicināt mājokļu vides pieejamības nodrošināšanu pēc universālā dizaina principiem	Pašvaldības, uzņēmēji, VPR	Iedzīvotāji	#pieejamāki mājokļi
d) Veicināt ilgtspējīgu mājokļu būvniecības attīstību reģionā	pašvaldības, uzņēmēji	EM, VARAM	#ilgtspējīgi tipveida projekti
e) Uzlabot mājokļu pieejamību, īpaši maznodrošinātām un grūtībās nonākušām personām	Pašvaldības, kopienas	EM, LM, Augstākās izglītības iestādes, pētnieciskās institūcijas	#pieejams mājoklis ikvienam, kas nonācis grūtībās; #uzlaboti sociālo mājokļu risinājumi
f) Veicināt otrās / alternatīvās dzīves vietas piedāvājuma attīstību	Pašvaldības		#apzināta un pieejama informācija
g) Īres tirgus sakārtošana reģionā	EM, pašvaldības		#palielinājies īres mājokļu piedāvājums
Mērķu sasniegšanu apliecinās	Avots	Finansējuma avoti	
Izbūvētie dzīvokļi pašvaldību īres mājās	EM, pašvaldības	Pārrobežu sadarbības programmas	
Iedzīvotāju īpatsvars, kas atbild, ka mājokļu pieejamība apkārtņē ir pietiekama	VPR	Pašvaldību budžets, ANM	

RV2) Ilgtspējīgas dzīves vides attīstība

Uzdevumi

- a) Veicināt veselīgu un zema patēriņa dzīvesveidu
- b) Kopienų iesaiste dzīves kvalitātes uzlabošanā / veidošanā
- c) Veicināt pakalpojumu pieejamību un kvalitāti visā Vidzemes teritorijā
- d) Attīstīt un uzlabot publiskās ārtelpas t.sk. rekreācijas un tūrisma attīstībai

Atbildīgie

VPR, NVO, pašvaldības

pašvaldības, kopienas

VPR, VARAM, pašvaldības

VPR, pašvaldības

Iesaistītie

Iedzīvotāji

Iedzīvotāji

NVO

VARAM

Vēlamie iznākumi

#informēta sabiedrība; #paradumu maiņa;
#kopiņās balstīti risinājumi

#kopiņų iniciatīvas

#viedie risinājumi; #pakalpojumu
pieejamības centri bibliotēkās, slēgtajās
skolās

#uzlabota publiskā ārtelpa rekreācijai

Mērķų sasniegšanu apliecinās

Iedzīvotāju īpatsvars, kas atzīst, ka dzīves kvalitāte ir uzlabojusies

Iedzīvotāju īpatsvars, kas atzīst, ka pakalpojumu pieejamība ir uzlabojusies

Avots

VPR

VPR

Finansējuma avoti

ES fondi

Pārrobežu sadarbības programmas

ANM

Mērķis 3. Veicināt tautsaimniecības attīstību un izaugsmi, pārveidojot saimniekošanas modeļus

Kādēļ tas ir svarīgi?

Globālie pārmaiņu procesi izraisa nepieciešamību mazināt reģiona ekonomikas ievainojamību padarot to gudrāku, ilgtspējīgāku un konkurētspējīgāku. Klimata pārmaiņas, dabas daudzveidības samazināšanās kritiski ietekmē reģiona ekonomikas konkurētspēju, dzīves kvalitāti un izaugsmes iespējas. Dominējošās ekonomikas sistēmas veicina nevienlīdzību un negatīvi ietekmē vidi, tādēļ nepieciešama industrijas pārveide par labu vides un resursu saglabāšanai. Tehnoloģiju straujā attīstība var gan palīdzēt šai procesā, gan radīt papildus izaicinājumus. Kaut arī tehnoloģijas piedāvā jaunus risinājumus, piemēram, enerģijas ražošanai vai efektīvākai resursu izmantošanai, to attīstība arī ievērojami palielinājusi vajadzību pēc tīrākas un efektīvākas enerģijas un resursiem. Prioritāra ir sadarbības veicināšana starp uzņēmējiem, zinātniskajām institūcijām un izglītības iestādēm, inovāciju spēju stiprināšana un zināšanu pārnese, veicinot gan tehnoloģiju, gan resursu gudru izmantošanu ražojot un virzot tirgū augstākas pievienotas vērtības produktus.

Ko Vidzemnieki darīs?

Uz šī mērķa sasniegšanu vērstas vairākas Vidzemes prioritātes:

E1. Inovācijas, zinātne un attīstība

E2. Industrijas pārveide

E3. Aprites un bioekonomika

E4. Efektīva un tīra enerģija

Ko Vidzemnieki vēlas?

- # Izveidot efektīvu inovāciju atbalsta vidi un uzlabot zināšanu pārnesi starp uzņēmējiem, izglītības un pētniecības institūcijām un pašvaldībām.
- # Uzlabot uzņēmēju, pētnieku un izglītības iestāžu sadarbību, kā rezultātā rodas jaunas tehnoloģijas un produkti ar augstāku pievienoto vērtību un uzņēmumi kļūst konkurētspējīgāki.
- # Lai uzņēmējdarbības atbalsts kļūtu skaidrāks, pieejamāks, daudzveidīgāks un efektīvāks.
- # Attīstīt Vidzemē aprites ekonomiku, lai tās principi kļūtu par ikdienu ne vien uzņēmējiem, bet arī ikvienam Vidzemes iedzīvotājam.
- # Efektīvāku enerģijas plānošanu un lai tajā iesaistītie kļūtu gudrāki. Efektīvu enerģijas patēriņu un pieaugošu atjaunojamās enerģijas pielietojumu.

E1. Inovācijas, zinātne un attīstība

RV1) Inovāciju ekosistēmas attīstība

Uzdevumi

- a) Nodrošināt reģionālās zināšanu un inovāciju platformas darbību un kapacitāti
- b) Stratēģiski pozicionēt reģiona inovācijas, zinātņi, investīcijas un industrijas
- c) Stratēģiski attīstīt klasterus un tematiskos tīklojumus Vidzemes RIS3 jomās
- d) Veicināt efektīvas inovāciju atbalsta vides veidošanu Vidzemē
- e) Celt reģionālo augstākās izglītības iestāžu un pētniecisko institūciju kapacitāti radīt un ieviest inovācijas

Atbildīgie	Iesaistītie	Vēlamie iznākumi
VPR, VARAM	pašvaldības, AI, PI, uzņēmumu organizācijas, ministrijas	#iesaistītās puses aktīvi līdzdarbojas reģionālajā zināšanu un inovāciju platformā
VPR, VARAM, EM/LIAA, IZM	pašvaldības, AI, PI, uzņēmumu organizācijas, citas ministrijas, ĀM, LV vēstniecības	#Vidzemes inovāciju, zinātnes un industriju stratēģiska pozicionēšana
VPR, EM/LIAA	VIAA, pašvaldības, AI, PI, uzņēmumu organizācijas, citas ministrijas, starptautiskās organizācijas (EUSBSR, BSSSC)	#Vidzemes RIS3 jomās attīstās un aug klasteri un tematiskie tīklojumi
VPR	pašvaldības, AI, PI, uzņēmumu organizācijas, ministrijas	#pārskatāma un saprotama inovāciju atbalsta vide
ViA, RTU, VRI, AREI	VPR, VAA, uzņēmēju organizācijas, pašvaldības	#izglītības un pētnieciskās institūcijas ir atvērtākas uzņēmējiem; #programmas ciešāk integrētas Vidzemes RIS3 jomās

Mērķu sasniegšanu apliecinās

- Inovāciju jomā aktīvo uzņēmumu īpatsvara pieaugums
- Uzņēmumu aktivitātes pieaugums izmantot pieejamos inovāciju atbalsta instrumentus

Avots

- CSP
- EM, VPR, pašvaldības

Finansējuma avoti

- ES fondi
- Pārrobežu sadarbības programmas
- Valsts budžets

RV2) Industrijas, zinātnes un izglītības sadarbība

Uzdevumi	Atbildīgie	Iesaistītie	Vēlamie iznākumi
a) Uzlabot uzņēmēju sadarbību ar izglītības sektoru	VPR, pašvaldības, uzņēmēju organizācijas, IZM, EM	All, PI, citas ministrijas	#ciešāka sadarbība; #starpnozaru projekti; #pilnveidotas programmas
b) Veicināt uzņēmēju tīklošanos un sadarbību ar pētniecības iestādēm	All, PI, uzņēmēju organizācijas	VPR, pašvaldības, IZM, EM	#skaidri sadarbības mehānismi; #brokeru atbalsts
c) Veicināt stratēģisku augstākās izglītības un pētniecības iestāžu sadarbību	ViA, RTU, VRI, AREI	VPR, nozaru ministrijas	#kopīgi sadarbības projekti
d) Veicināt jaunu, stratēģisku zināšanu pieejamību un izmantošanu	VPR, All, PI	pašvaldības, uzņēmumu organizācijas, ministrijas	#piesaistīta ekspertīze
e) Veicināt pētniecības un attīstības infrastruktūras pieejamību	All, PI, VPR, VAA, EM/LIAA, IZM	Ministrijas, uzņēmumu organizācijas, pašvaldības	#atvērtās un dalītās infrastruktūras pilotrisinājumi; #motivēti uzņēmēji
f) Veicināt jaunu tehnoloģiju un produktu izstrādi, inovācijas uzņēmumos	VAA, EM/LIAA	Uzņēmumi, uzņēmumu organizācijas, VPR	#jauni produkti; #inovāciju motivācijas pasākumi
g) Atbalstīt inovāciju pieprasījuma veidošanos (inovatīvie iepirkumi)	VARAM, pašvaldības	VPR	#inovatīvi iepirkumi

Mērķu sasniegšanu apliecinās

Inovāciju jomā aktīvo uzņēmumu īpatsvara pieaugums

Avots

CSP

Finansējuma avoti

ES fondi

Izdevumu pētniecības darbu veikšanai pieaugums reģionā

CSP

Pārrobežu sadarbības programmas

Īstenoti uzņēmēju un pētnieku sadarbības projekti

All, PI, EM

E2. Industrijas pārveide

RV1) Industrijas pārveide un konkurētspēja

Uzdevumi	Atbildīgie	Iesaistītie	Vēlamie iznākumi
a) Veicināt Vidzemes nozaru pielāgošanos pārmaiņām un zināšanu pārnesi	VPR, All, PI, uzņēmēju organizācijas	Pašvaldības	#inovāciju atbalsts atbilstoši uzņēmumu attīstības interesēm un gatavības līmenim
b) Paaugstināt uzņēmumu konkurētspēju un eksportspēju (ar mērķi panākt augstu PV)	VPR, VAA, uzņēmēju organizācijas	pašvaldības, EM, LIAA	#uzņēmumu sadarbība un tīklošanās reģionālā, nacionālā, starptautiskā līmenī; #investīciju piesaiste; #inovatīvi produkti
c) Attīstīt testēšanas un eksperimentu vidi reģionā, lai veicinātu uzņēmēju spēju pielāgoties pārmaiņām, izmēģināt inovācijas, pārbaudīt risinājumus	VPR, VAA, uzņēmēju organizācijas	pašvaldības, EM, LIAA	#vietējā, pašvaldību, reģionālā līmeņa atbalsta instrumenti inovāciju ieviešanai uzņēmumos; #testēšanas pilotvietas
d) Atbalstīt modernizāciju un digitalizāciju uzņēmējdarbībā	VPR, VAA, uzņēmēju organizācijas	All, PI, pašvaldības, EM	#digitalizācijas ceļa kartes; #digitālie auditi; #datu platformas un risinājumi
e) Atbalstīt ilgtspējīgas uzņēmējdarbības vides infrastruktūras izveidi un attīstību	Pašvaldības, VARAM, uzņēmēju organizācijas		#zaļās industriālās teritorijas
f) Veicināt sadarbību starp tūrisma uzņēmējiem, publisko sektoru	VPR, VAA, uzņēmēju organizācijas, pašvaldības	ministrijas, augstākās izglītības iestādes	#nodrošināta tūrisma galamērķu pārvaldība, sadarbības tīkli
g) Ilgtspējīga piekrastes un jūras ekosistēmu attīstība	VPR, pašvaldības, pētniecības iestādes	VARAM, ZM, uzņēmēji to organizācijas	#zilās bioekonomikas potenciāla izpēte; #ilgtspējīgs piekrastes un jūras tūrisms
h) Veicināt vietējās produkcijas, tostarp vietējos resursos balstītu produktu attīstību, īso pārtikas ķēžu veidošanu	VPR, uzņēmējdarbības atbalsta organizācijas, All, PI, pašvaldības	ZM, VRG	#bioloģisko produktu ražotāju sadarbība; #sadarbība ar zinātniskajām institūcijām; #farm to fork principa veicināšana

Mērķu sasniegšanu apliecinās	Avots	Finansējuma avoti
Augstas pievienotas vērtības produktu un pakalpojumu īpatsvara kopējā reģiona IKP pieaugums	CSP	ES fondi
Inovāciju jomā aktīvo uzņēmumu īpatsvara pieaugums	CSP	Pārrobežu sadarbības programmas
Vidzemes RIS3 jomu kopējā pievienotā vērtība (milj. EUR)	CSP, VPR	

RV2) Uzņēmējdarbības atbalsta pasākumi

Uzdevumi	Atbildīgie	Iesaistītie	Vēlamie iznākumi
a) Stiprināt VPR lomu uzņēmējdarbības atbalsta nodrošināšanā	VPR	uzņēmējdarbības atbalsta organizācijas	#tīklošanās; #uzņēmējdarbības atbalsta instrumenti; #produktu prototipu attīstības atbalsts; #investīciju piesaiste
b) Veicināt uzņēmējdarbības atbalsta instrumentu piesaisti un pieejamību uzņēmumiem	VPR, uzņēmējdarbības atbalsta organizācijas	EM, Pašvaldības, VRG	#skaidrāki nosacījumi; #labāka teritoriālā pieejamība; #savstarpēji papildinoši atbalsta instrumenti; #koprades vietas
c) Veicināt jaunu uzņēmējdarbības veidu attīstību reģionā, t.sk. straujas izaugsmes uzņēmumu, jaunuzņēmumu, sociālās uzņēmējdarbības, darījumu tūrisma, radošo industriju u.c. attīstību	uzņēmējdarbības atbalsta organizācijas	EM, LIAA, VPR, VAA, pašvaldības	#pieejami atbilstoši atbalsta instrumenti; #pārnestas labās prakses
d) Stratēģiski attīstīt pašvaldību atbalstu uzņēmējdarbībai ar uzņēmējdarbības atbalsta infrastruktūras un viedo risinājumu palīdzību	VPR, pašvaldības, uzņēmējdarbības atbalsta organizācijas		#uzņēmējdarbības atbalsta infrastruktūras reģionālie projekti
e) Veicināt jauniešu iesaisti uzņēmējdarbībā	VPR, Jaunatnes aģentūra	Pašvaldības, ZM, VRG	#jaunradīti uzņēmumi

Mērķu sasniegšanu apliecinās

Tirgus sektora ekonomiski aktīvo vienību skaita uz 1000 iedzīvotājiem pieaugums

Uzņēmumu aktivitātes pieaugums izmantot pieejamos inovāciju atbalsta instrumentus

Jaunradītu uzņēmumu skaits

Avots

CSP

EM, VPR

UR

Finansējuma avoti

ES fondi

Pārrobežu sadarbības programmas

NFI

E3. Aprites un bioekonomika

RV1) Aprites ekonomikas attīstība uzņēmējdarbībā

Uzdevumi	Atbildīgie	Iesaistītie	Vēlamie iznākumi
a) Zināšanu un izpratnes veicināšana par aprites ekonomiku	VPR, AII, PI, uzņēmēju organizācijas	ZM, LLKC, Uzņēmēji	#izpratne par bioloģisko resursu izmantošanas iespējām; #jauni produkti
b) Piesaistīt ekspertīzi un zināšanas aprites veicināšanai uzņēmējdarbībā	VPR, AII, PI, uzņēmēju organizācijas	ZM, LLKC, Uzņēmēji	#īstenoti risinājumi aprites ekonomikā un bioekonomikā; #aprites auditi
c) Veicināt ražošanas pārpalikumu / blakus plūsmu izmantošanu un pievienotās vērtības radīšanu	VPR, AII, PI, uzņēmēju organizācijas	Uzņēmēji, LIAA, VARAM, ZM	#apzināts ražošanas blakus plūsmu potenciāls dažādu nozaru uzņēmumiem; #pilotrisinājumi; #vienota platforma iepakojuma jautājumos
d) Veicināt industriālo simbiozi, attīstot resursu kontaktbiržu un īstenojot tīklošanās pasākumus	VPR, uzņēmēju organizācijas	EM	#resursu kontaktbirža; #tīklošanās
e) Veidot aprites ekonomiku atbalstošu infrastruktūru	VPR, AII, PI, uzņēmēju organizācijas	Uzņēmēji, VARAM, pašvaldības	#uzņēmēju un pētniecības iestāžu sadarbība; #atvērtā un/vai dalītā pilotēšanas infrastruktūra; #biorafinērija
f) Apzināt barjeras apritīguma ieviešanai publiskajā sektorā (ne tikai juridisko, arī prakses)	VPR, AII, PI, EM, ZM		#pētījumi par juridiskām un prakses barjerām
g) Veicināt apritīga iepirkuma piemērošanu (iepērkot vērtē visa produkta dzīves cikla cenu)	VPR, pašvaldības	ZM,	#pārnesta starptautiskā pieredze
h) Veicināt reģiona ekonomikas pašpietiekamību un noturību pret ārējo faktoru ietekmi	VPR, pašvaldības	EM, ZM	#pārnesta starptautiskā pieredze

Mērķu sasniegšanu apliecinās

Pārstrādāto atkritumu īpatsvara pieaugums (% no savāktajiem atkritumiem gadā)

Otrreizējo materiālu izmantošanas īpatsvars

Īstenotie investīciju projekti aprites ekonomikas jomās

Avots

CSP

Eurostat

EM,
pašvaldības

Finansējuma avoti

ES fondi

Pārrobežu sadarbības programmas

NFI

RV2) Bioekonomikas attīstība

Uzdevumi

a) Palielināt bioekonomikā ieinteresēto pušu zināšanas par bioekonomiku un viedu un ilgtspējīgu bioloģisko resursu izmantošanu

b) Veicināt tādu zināšanu attīstību, pieejamību un apmaiņu, kas uzņēmumiem nepieciešamas, lai ražotu bioloģiskajos resursos balstītus produktus un pakalpojumus

c) Stiprināt Latvijas Pārtikas bioekonomikas klastera darbību, popularizēt un veicināt tā aktivitātes

d) Nodrošināt aktuālu, pierādījumos balstītu bioekonomikas datu un informācijas pieejamību un to izplatīšanu bioekonomikas ieinteresētajām pusēm

e) Veicināt ar bioekonomiku saistīto politiku un stratēģiju un to īstenošanas instrumentu pilnveidošanu

f) Palielināt Vidzemes reģiona pievilcību kā vēlamu vietu inovācijām un ieguldījumiem bioekonomikā

Atbildīgie	Iesaistītie	Vēlamie iznākumi
VPR, AII, PI, uzņēmēju organizācijas	ZM, LLKC, Uzņēmēji, pašvaldības, zinātniskās institūcijas	#izpratne par bioloģisko resursu izmantošanas iespējām; #bioekonomikas zinātnes parks
VPR, AII, PI, uzņēmēju organizācijas	Uzņēmēji, zinātniskās institūcijas, izglītības iestādes	#bioloģiskos resursos balstīti inovatīvi, augstas pievienotās vērtības produkti un pakalpojumi; #bioekonomikas informācijas, datu un zināšanu virtuāla krātuve
VPR, klasteris	klastera biedri	#starpnozaru sadarbība ar citu nozaru klasteriem un inovāciju centriem; #internacionalizācija
VPR, AII, PI, uzņēmēju organizācijas	Izglītības un pētniecības institūcijas	#pētījumi; #bioekonomikas statistikas metodoloģijas pilnveide
VPR, uzņēmēju organizācijas	ZM, VARAM, EM	#pilnveidotas valsts līmeņa bioekonomikas politikas un stratēģijas #uzlaboti atbalsta instrumenti
VPR, uzņēmēju organizācijas		#Vidzemes bioekonomikas inovāciju ekosistēmas atpazīstamība; #investīcijas

Mērķu sasniegšanu apliecinās

Publisko un privāto investīciju apjoms bioekonomikas jomās, t.sk. izdevumi pētniecībai un attīstībai

Bioekonomikas jomās strādājošo uzņēmumu apgrozījums

Ārējo investīciju apjoms bioekonomikas nozarē

Avots

ZM, EM,
LLU

CSP, ZM,
EM

CSP, ZM,
EM

Finansējuma avoti

ES fondi

Pārrobežu sadarbības programmas

RV3) Aprites principu ieviešana atkritumu apsaimniekošanā

Uzdevumi	Atbildīgie	Iesaistītie	Vēlamie iznākumi
a) Veicināt atkritumu apjoma samazināšanu	ZAAO, atkritumu apsaimniekošanas organizācijas, pašvaldības	VARAM, Uzņēmēju organizācijas, IT partneri	#sabiedrības zināšanu un izpratnes pieaugums; #samazinājies atkritumu (īpaši pārtikas) daudzums
b) Veicināt resursu atkārtotu izmantošanu un dalīšanos	VPR, pašvaldības, NVO, All, PI, LLKC, LLF, AREI	VARAM, Uzņēmēju organizācijas	#remontēšanas pakalpojumu pieaugums; #ražošanas atkritumu un atlikumvielu atkārtotas izmantošanas risinājumi; #kopienās balstīti šķirošanas un dalīšanās risinājumi
c) Veicināt atkritumu šķirošanu un mazināt barjeras, kas to kavē	VPR, atkritumu apsaimniekotāji, pašvaldības	VARAM, iedzīvotāji	#iedzīvotājiem ērti un pieejami risinājumi dažādu atkritumu veidu utilizēšanai
d) Veicināt bioloģisko atkritumu šķirošanu un pārstrādi	All, PI, uzņēmēju organizācijas, atkritumu apsaimniekotāji, pašvaldības, VPR	VARAM, iedzīvotāji	#pieejami risinājumi bioloģisko atkritumu izmantošanai; #pārtikas atkritumu pārstrādes risinājumi
e) Uzlabot atkritumu apsaimniekošanas pārvaldību reģionā	VPR, atkritumu apsaimniekotāji, pašvaldības	VARAM	#sadarbība starp atkritumu apsaimniekotājiem; #salāgoti risinājumi

Mērķu sasniegšanu apliecinās

Pārstrādāto atkritumu īpatsvara pieaugums (% no savāktajiem atkritumiem gadā)

Īstenotie kopienās balstītie atkritumu šķirošanas, resursu dalīšanās risinājumi

Avots

CSP

VRG, VPR

Finansējuma avoti

ES fondi

Pārrobežu sadarbības programmas

E4. Efektīva un tīra enerģija

RV1) Energoplānošanas stiprināšana

Uzdevumi

- a) Attīstīt reģionālo enerģijas informācijas sistēmu
- b) Paaugstināt enerģijas plānošanas institucionālo kapacitāti visos līmeņos (vietējā, pašvaldību, reģionālā)

Atbildīgie

VPR, pašvaldības

VPR, pašvaldības

Iesaistītie

EM, VARAM

VARAM

Vēlamie iznākumi

#reģionāla enerģijas patēriņa datu bāze;
#pieejama apkopota informācija

#reģionāla energovadības sistēma;
#apmācīti speciālisti; #novadu enerģētikas un klimata rīcības plāni

RV2) Energoefektivitāte

Uzdevumi

- a) Energoefektīvas infrastruktūras un tehnoloģiju (tostarp AER) attīstība, nodrošinot t.sk. uzņēmējdarbības pāreju uz klimata neitralitāti
- b) Veicināt energoefektivitāti

Atbildīgie

VPR, pašvaldības

VPR, pašvaldības

Iesaistītie

VARAM, EM, uzņēmēji

VARAM, EM

Vēlamie iznākumi

#Austrumlatvijas energoefektivitātes centrs

#iedzīvināts princips 'Energoefektivitāte vispirms'; #izglītoti speciālisti un sabiedrība

RV3) Atjaunojamās enerģijas pielietojuma veicināšana

Uzdevumi	Atbildīgie	Iesaistītie	Vēlamie iznākumi
a) Izveidot un ieviest jaunus atjaunojamās enerģijas izmantošanas modeļus un sistēmu	VPR, augstākās izglītības iestādes, pētniecības iestādes, pašvaldības	EM	#rīcības plāns AER īpatsvara sasniegšanai transporta sektorā
b) Enerģijas kopienu izveide	VPR, pašvaldības, kopienas	EM	#enerģijas kopienas; #pieaugusi AER enerģijas pašražošana un pašpatēriņš
c) Ilgtspējīgas enerģijas izmantošana	VPR, pašvaldības, to iestādes	VARAM	#ilgtspējīgas enerģijas un AER izmantojums pašvaldību un to iestāžu ēkās

Mērķu sasniegšanu apliecinās

Realizēto projektu skaits AER, energoefektivitātes, jomā

Publiskās ēkas ar uzlabotu energoefektivitāti

No atjaunojamiem energoresursiem saražotās enerģijas īpatsvara pieaugums kopējā bruto enerģijas gala patēriņā

Avots

CFLA, pašvaldības

pašvaldības

EM

Finansējuma avoti

ES fondi

Pārrobežu sadarbības programmas

Mērķis 4. Veicināt sadarbību un stipras organizācijas

Kādēļ tas ir svarīgi?

Izaicinājumi, ar kuriem Vidzeme saskarsies nākošajos septiņos gados ir sarežģīti, atkarīgi viena no otra un savstarpēji saistīti. Jauni izaicinājumi prasa jaunas pieejas reģiona nākotnes redzējuma īstenošanai. Tādēļ Vidzeme ir noteikusi trīs horizontālas prioritātes, kas palīdz nodrošināt saskaņotību starp virzieniem un prioritātēm, lai centieni, kuru mērķis ir, piemēram, mobilitātes problēmu risināšana, neradītu nevajadzīgu ietekmi uz vidi vai klimatu.

Cieša **sadarbība** starp dažādiem sektoriem/nozarēm, pilsētu un lauku sadarbība, teritoriālu partnerību veidošana, kopēju zināšanu bāzes veidošana, kopīgu projektu īstenošana un darbību koordinācija ir priekšnosacījumi Vidzemes kopīgo mērķu sasniegšanai. Sabiedrības aktīva iesaiste un **pilsoniskā līdzdalība** pārvaldības procesos, kā arī institūciju spēja sadarboties, darīt to efektīvi, tiekties pēc uzlabojumiem, lēmumos balstīties uz pierādījumiem, orientēties uz klientu vajadzībām, būt pieejamām un uzticamām ir priekšnoteikumi ilgtspējīgai attīstībai Vidzemē.

Klimata pārmaiņas un to sekas arvien

pamanāmāk ietekmēs visu sabiedrību. Ikviens ir līdzatbildīgs par šīm izmaiņām dēļ saviem patēriņa paradumiem, kas veicina CO₂ un citu siltumnīcefekta gāzu emisijas, patērē lielu daudzumu enerģijas un dabas resursus, kas ir izšķiroši reģiona attīstībai.

Digitalizācija ir globāls virzītājspēks, kas strauji maina mūsu ieradumus, darbu, izglītību un sadzīvi. Digitalizācija rada jaunas iespējas iedzīvotājiem, uzņēmumiem, valsts un pašvaldību iestādēm, taču tā prasa arī jaunas kompetences, izmaiņa pierastos darba apstākļus un rada jaunus riskus saistībā ar drošību un privātumu. Prioritāra ir vienota pieeja starpsektorāliem risinājumiem digitālās pārejas veicināšanā visās sabiedrības grupās un līmeņos.

Ko Vidzemnieki darīs?

Uz šī mērķa sasniegšanu vērstas vairākas Vidzemes prioritātes:

P1. Sadarbība un pilsoniskā līdzdalība

P2. Klimatneitralitāte un pielāgošanās

P3. Digitalizācija

Ko Vidzemnieki vēlas?

- # Ciešāk sadarboties pilsētām ar laukiem, novadiem savā starpā, ar Rīgu, ar citiem reģioniem gan Latvijā gan ārpus tās. Lai pašvaldības mērķtiecīgi pārstāv Vidzemnieku intereses, plānojot un īstenojot reģiona attīstībai būtiskus projektus.
- # Stiprināt un atbalstīt sabiedrības iesaisti un pilsonisko līdzdalību plānošanas un pārvaldības procesos, atbalstot un iesaistot līderus, nevalstiskās organizācijas, uzņēmumus.
- # Veicināt klimatneitralitāti un oglekļa emisiju samazināšanos ne tikai vārdos, bet arī ikdienas lēmumos un rīcībās, kā arī spēt novērtēt savu lēmumu ietekmi uz klimatu.
- # Lai reģiona attālinātību kompensē ātru sakaru savienojumu pieejamība. Šie savienojumi nodrošina ne tikai saziņu, bet arī piekļuvi pakalpojumiem, zināšanām un jaunu uzņēmējdarbības virzienu veidošanos.

P1. Sadarbība un pilsoniskā līdzdalība

RV1) Sadarbība

Uzdevumi	Atbildīgie	Iesaistītie	Vēlamie iznākumi
a) Veicināt tematisku un starpnozaru sadarbību	VPR, pašvaldības	Nozaru ministrijas	#pārstāvētas reģiona iesaistīto pušu intereses nozaru padomēs, komitejās
b) Veicināt pilsētu un lauku funkcionālo sadarbību	VPR, pašvaldības, kopienas	VARAM	#kvalitatīvāka pilsētu un apdzīvoto vietu teritoriju plānošana; #attīstītas pilsētu funkcionālās teritorijas; #atviegloti apstākļi apdzīvotībai laukos
c) Veicināt teritoriālo sadarbību vietējā, reģionālā, nacionālā un starptautiskā līmenī	VPR, pašvaldības	VARAM	#pārstāvētas Vidzemes intereses starpvalstu un pārrobežu sadarbības programmās un stratēģijās, makroreģiona u.c. stratēģijās, starpvalstu un pārrobežu sadarbības programmās; #dalība tematiskās platformās un sadarbības tīklos
d) Veicināt sadarbību ar zinātnes un pētniecības institūcijām	VPR, pašvaldības, augstākās izglītības iestādes, pētnieciskās institūcijas	IzM, izglītības un pētniecības iestādes	#kopīgi pētniecības projekti; #inovatīvi risinājumi; #pierādījumu bāze lēmumu pieņemšanai
Mērķu sasniegšanu apliecinās	Avots	Finansējuma avoti	
Integrētas pārvaldības plānošanas iniciatīvas un sadarbības projekti reģionam būtiskās jomās	VPR	Valsts budžets	
		ES fondi	
		Pārrobežu sadarbības programmas	

RV2) Pilsoniskā līdzdalība un veikspēja

Uzdevumi

a) Veicināt pilsonisko līdzdalību

Atbildīgie

VPR, pašvaldības, kopienas, NVO

Iesaistītie

LLF, SIF, KM

Vēlamie iznākumi

#efektīvi funkcionējošas iedzīvotāju padomes; #augoša sabiedrības iesaistīšanās pārvaldības procesos, līdzdalības budžetā; #jauniešu līdzdalība

b) Stiprināt pārvaldības kapacitāti

VPR, pašvaldības, VARAM

#inovatīvi pārvaldības risinājumi; #viedais iepirkums, zaļais iepirkums; #izglītotāki un prasmīgāki speciālisti

c) Efektīvas reģiona pārvaldības sistēmas ieviešana

VPR, pašvaldības

VARAM

#efektīvāka Attīstības padome un reģiona administrācija; #reģionāla ietekmes uzraudzības, izvērtēšanas un mācīšanās sistēma

d) Sabiedrības iesaiste attīstības plānošanas procesā

VPR, pašvaldības, NVO, iedzīvotāji

VARAM

#efektīvāka konsultatīvā padome; #aktīvāka sabiedrības iesaistīšanās plānošanas procesos

Mērķu sasniegšanu apliecinās

Iedzīvotāju uztvere par iespēju ietekmēt rīcībpolitiku

Avots

ESS

Finansējuma avoti

Valsts budžets

Savstarpējā uzticēšanās

CSP,
Eurostat

ES fondi

Politiskās uzticēšanās indekss

SKDS

Pārrobežu sadarbības programmas

P2. Klimatneitralitāte un pielāgošanās

RV1) Klimatneitralitāte

Uzdevumi

a) Veicināt klimatneitralitāti lēmumos un rīcībās

Atbildīgie

VPR, pašvaldības, kopienas, NVO

Iesaistītie

VARAM

Vēlamie iznākumi

#klimatneitralitāte kā obligāts kritērijs lēmumu pieņemšanā; #iesaistītās puses spēj novērtēt kā to lēmumi un rīcības ietekmēs klimatu

b) Veicināt izmešu samazināšanu

VPR, pašvaldības, uzņēmēji, NVO

VARAM

#oglekļa emisiju samazināšanās un CO₂ piesaisti veicinošas rīcības; #CO₂ piesaistes risinājumi

RV2) Pielāgošanās klimata pārmaiņām

Uzdevumi

a) Veicināt pielāgošanos klimata pārmaiņām, risku novēršanu un noturību pret katastrofām

Atbildīgie

VPR, pašvaldības, nozaru ministrijas, NVO, kopienas

Iesaistītie

VARAM, Iedzīvotāji

Vēlamie iznākumi

#izglītāka, prasmīgāka un informētāka sabiedrība; #novadu klimata pārmaiņu stratēģiju un plānu efektīva īstenošana

Mērķu sasniegšanu apliecinās

Samazinātas SEG emisijas

Avots

LVĢMC

Finansējuma avoti

Valsts budžets

Ekoloģiskās pēdas nospiedums (ha uz vienu iedzīvotāju)

VARAM

ES fondi

Pašvaldību pielāgošanās klimata pārmaiņām stratēģijas

Pašvaldības

Pārrobežu sadarbības programmas

P3. Digitalizācija

RV1) Sadarbība digitalizācijas veicināšanai

Uzdevumi

- a) Veicināt digitālo pāreju pašvaldībās
- b) Veicināt digitalizācijas priekšrocības uzņēmējdarbības attīstībai
- c) Stiprināt publiskās pārvaldes digitālās prasmes
- d) Sadarbība digitālo savienojumu uzlabošanā

Atbildīgie

- VPR, pašvaldības
- Augstākās izglītības iestādes, pētnieciskās institūcijas, VPR, uzņēmēji, uzņēmēju organizācijas
- VPR, pašvaldības
- VPR, pašvaldības, uzņēmēji

Iesaistītie

- VARAM
- VARAM
- VARAM
- VARAM, SM

Vēlamie iznākumi

- #digitālo inovāciju centri; #sadarbībā balstīti risinājumi
- #digitalizācijas un precīzās lauksaimniecības risinājumi; #digitalizācijas risinājumi Vidzemes RIS3 jomās
- #izglītotāki un prasmīgāki speciālisti
- #platjoslas interneta pieejamība visā Vidzemes teritorijā; #nodrošināts atbilstošs datu pārraides ātrums platjoslas interneta izmantošanai

Mērķu sasniegšanu apliecinās

- Interneta pieejamība mājāsaimniecībās
- Iedzīvotāju īpatsvars, kuri vismaz reizi nedēļā lieto internetu

Avots

- CSP
- CSP

Finansējuma avoti

- Valsts budžets
- ES fondi
- Pārrobežu sadarbības programmas

TERITORIĀLIE RISINĀJUMI

Lai sasniegtu Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2030, Nacionāla attīstības plāna 2021-2027, Reģionālās politikas pamatnostādnes 2021.-2027. un VPR IAS 2030 mērķus un uzstādījumus, VPR AP ir definēti teritoriālie risinājumi. VPR AP2027 mērķi, prioritātes, rīcības virzieni un to sasniegšanai izvirzītie uzdevumi kopumā ir virzīti uz integrētu un ilgtspējīgu attīstību visā Vidzemē. Specifiski teritoriālie risinājumi noteikti [nacionālajām interešu telpām](#):

- 1) Rīgas metropoles areāls;
 - 2) Austrumu pierobeža;
 - 3) lauku attīstības telpa,
 - 4) pilsētu funkcionālās teritorijas.
- un [reģiona interešu telpām](#)

- 1) Dabas un kultūrvēsturiskās teritorijas un vietas, ainaviski vērtīgās teritorijas t.sk. Vidzemes augstiene;
- 2) Pierobežas teritorijas
- 3) Vidzemes trijstūris;

4) VIA Hanseatica, kā tūrisma maršruta un autoceļa A2 (Vidzemes šosejas) attīstības teritorijas.

Rīgas metropoles areāls

Lai risinātu Rīgas metropoles areāla attīstības jautājumus, iekšējās un ārējās sadarbības nostiprināšanai Rīgas plānošanas reģions ir izstrādājis "Rīcības plānu Rīgas metropoles areāla attīstībai", kas ietver arī daļu no Vidzemes un iekļaujas Rīgas metropoles tiešās funkcionālās ietekmes areālā.

Vidzemē šajās teritorijās īpaši atbalstāmas darbības, kas saistītas ar:

- 1) [Apdzīvoto vietu funkcionalitātes](#) uzlabošanu sasaistē ar apkārtējām teritorijām, apdzīvojamā-mobilitātes-publisko pakalpojumu pieejamības sasaistē;
- 2) [Publisko pakalpojumu](#) pieejamības nodrošināšana – stiprinot vietējas nozīmes pakalpojumu sniegšanas centrus, balstoties uz kompleksu plānojumu atbilstoši faktiskajam apdzīvojamam un pakalpojumu pieejamībai.
- 3) [ātra un efektīva sasniedzamība](#), transporta veidu dažādošana, kompleksu satiksmes mezglu/mobilitātes punktu attīstība,

transporta pēc pieprasījuma koncepta attīstība, blīvi apdzīvotu vietu autotransportam paredzētās infrastruktūras sasaiste ar valsts un reģionālas nozīmes autoceļiem, uzlabojot transporta plūsmu un satiksmes drošību.

4) starptautiskās [konkurētspējas stiprināšanai](#) un atpazīstamības nodrošināšanai - Kompleksa tūrisma piedāvājuma veidošana, infrastruktūras attīstīšana, starptautiski nozīmīgu sporta un kultūras dzīves notikumu veicināšana, savstarpēja sasaiste un efektīva sasniedzamība no galvenajām Rīgas metropoles areāla pilsētām.

Austrumu pierobeža

- 1) Efektīva [pierobežas ekonomiskā potenciāla](#) izmantošana, stiprinot sadarbības saišu veidošanu gan ar kaimiņvalstīm, gan starp pierobežas pilsētām, apdzīvotajām vietām, lauku teritorijām, t.sk. kopējo pierobežas stratēģiju izstrāde.
- 2) Pierobežu teritoriju ekonomiskās dzīves un [mobilitātes stiprināšana](#), uzlabojot pieeju ceļiem, kas ved uz attīstības centriem.
- 3) pierobežas teritoriju [sasniedzamības uzlabošana](#), attīstot transporta koridorus, efektīvizējot kravu un pasažieru

pārvadājumus, uzlabojot darbaspēka mobilitāti.

4) neformālo saikņu pilnveidošana, sabiedrībā balstītu iniciatīvu un kopīgu pasākumu īstenošana. [Kopienų attīstība](#) un vietējās identitātes stiprināšana.

5) ES ārējās robežas [infrastruktūras attīstība](#) uz Latvijas - Krievijas robežas (Pededze-Bruņiševa, Vientuļu robežpunkts);

6) transporta un loģistikas pakalpojumu telpas plānošana un izveide [Pededze-Bruņiševa pie Latvijas/Krievijas](#) robežas;

7) Droša un pieejama [mediju telpa](#) pierobežā.

Lauku attīstības telpa

1) [Ekonomikas dažādošana](#) laukos, lai saglabātu lauku nodarbinātību, apdzīvotību un mazinātu emigrāciju, īstenojot mijiedarbību un sadarbību ar attīstības centriem.

2) [Bioresursu izmantošana](#) starpnozaru partnerībās kvalitatīvu, eksportspējīgu, augstas pievienotās vērtības produktu ražošanā.

3) Iedzīvotāju [kopienų un pilsoniskās līdzdalības stiprināšana lauku attīstības procesos](#), lai saglabātu gan mazo pilsētu, gan lauku apdzīvotību un veicinātu dzīves līmeņa paaugstināšanos, lai palielinātu iesaisti sabiedrībai būtisku procesu virzībā, veicinātu pilsonisko ieinteresētību un līdzdalību, sekmētu savstarpējā atbalsta iniciatīvas.

4) [Mazo pilsētu un lauku apdzīvoto vietu attīstība](#), kļūstot par lokālajiem ekonomiskās, sociālās un kultūras dzīves atbalsta centriem, kas savstarpēji sadarbojas, izmantojot katras vietas potenciālu un [sekmējot pakalpojumu pieejamību lauku iedzīvotājiem](#).

5) [pilsētu un lauku teritoriju savstarpējā sadarbība](#) un mijiedarbība darba vietu nodrošināšanā un pakalpojumu sniegšanā, veicinot gan uzņēmējdarbības aktivitāti, gan kvalitatīvu dzīves apstākļu radīšanu laukos, stiprinot katras teritorijas īpašo priekšrocību izmantošanu, nodrošinot darba vietu pieejamību un sasniedzamību lauku iedzīvotājiem, kā arī attīstot savstarpēji savienojamu transporta infrastruktūru.

6) [Mobilitātes iespēju uzlabošanu](#), attīstot kvalitatīvu un savstarpēji savienojamu transporta infrastruktūru

7) [Attālinātā darba un IKT attīstība](#), it sevišķi attālakajās reģiona vietās un pierobežā, kas ļauj apvienot dzīvi laukos ar augsti kvalificētu darbu, tādējādi vairojot iedzīvotāju iespējas brīvi izvēlēties dzīvesvietu un, ceļot to dzīves kvalitāti, kā arī mazinot reģionālās attīstības atšķirības. [Viedo ciemu](#) attīstība.

8) Lauku [tradicionālā dzīves](#) veida, lauku viensētu attīstība, lauku [kultūrvides](#) saglabāšanas pasākumi, uz cilvēciskām vērtībām balstīts dzīvesveids.

9) Vidzemes [lauku ainavas](#) un bioloģiskās daudzveidības saglabāšana;

10) [Lauku tūrisma](#) kā alternatīva uzņēmējdarbības veida attīstība

10) [Dabai draudzīgu](#) tehnoloģiju izmantošana uzņēmējdarbībā;

11) [Sadarbības stiprināšana](#) visās jomās, atbalsta pasākumi vietējiem ražotājiem, īsās piegāžu ķēdes.

12) [Vietējās rīcības grupas](#), kā būtisks atbalsts kopienu resursu apmaiņas ekonomikas iniciatīvām, lauku attīstības veicināšanai.

Pilsētu funkcionālās teritorijas

1) [Attīstības centru \(pilsētu\)](#) potenciāla izmantošana, veidojot spēcīgus uzņēmējdarbības centrus un [integrētas industriālās teritorijas](#) Attīstības centru funkcionālo tīklu veidošana, vienojoties par resursu efektīvu izmantošanu, kas balstīta uz papildinātības un sadarbības principiem, sadarbība (tīklošanās) starp uzņēmumiem, t. sk. pašvaldību kapitālsabiedrībām.

2) [Iedzīvotāju kopienu stiprināšana](#), lai saglabātu gan pilsētu, gan lauku apdzīvotību un veicinātu dzīves līmeņa paaugstināšanos, lai palielinātu iesaisti sabiedrībai būtisku procesu virzībā, atbalstītu pilsonisko ieinteresētību un līdzdalību, sekmētu savstarpējā atbalsta iniciatīvas sadarbība

sociālo pakalpojumu sniegšanā, tīkli starp kopienām;

3) **pārvaldība**, reģionālo un starppašvaldību partnerību veidošana, vienotas politikas un attīstības stratēģijas;

4) **kopīgu projektu realizēšana** (pakalpojumu pieejamībai un mobilitātei sadarbojoties sabiedriskā transporta tīklu nodrošināšanā un alternatīvu mobilitātes modeļu ieviešanā; uzņēmējdarbībai nepieciešamo pakalpojumu nodrošināšanā; sociālo un veselības pakalpojumu nodrošināšanā; komunālo pakalpojumu (siltumapgāde, aukstumapgāde, ūdenssaimniecība, atkritumu apsaimniekošana utt.) nodrošināšanā;

5) reģionālas nozīmes attīstības centru specializācija Vidzemes plānošanas reģiona **viēdās specializācijas jomās**, attīstot savstarpēji papildinošu sadarbību, tādejādi nodrošinot cilvēkresursu un ekonomiskās aktivitātes attīstību.

6) **pilsētu un lauku** teritoriju savstarpējā **sadarbība un mijiedarbība** darba vietu nodrošināšanā un pakalpojumu sniegšanā, veicinot gan uzņēmējdarbības aktivitāti, gan kvalitatīvu dzīves apstākļu radīšanu laukos, stiprinot katras teritorijas īpašo priekšrocību izmantošanu, nodrošinot darba vietu pieejamību un sasniedzamību lauku iedzīvotājiem, kā arī attīstot savstarpēji savienojamu transporta infrastruktūru;

7) reģiona nozīmes attīstības centru stiprināšana, attīstot policentrisku apdzīvojumu ar spēcīgu **mazo un vidējo pilsētu tīklu**; integrēt funkcionālajai zonai pieguļošos novada nozīmes centrus un lauku apdzīvotās vietas funkcionālajā tīklā, nodrošinot labu sasniedzamību un komunikāciju iespējas;

8) kvalitatīvas un daudzveidīgas **augstākās, profesionālās un mūžizglītības** ieguves vietu nodrošināšana reģionā;

9) pilsētu teritoriju sabalansēta attīstība t.sk. atjaunojot un revitalizējot **degradētās teritorijas**;

10) daudzveidīgu finanšu, tirdzniecības, sociālo, kultūras un atpūtas **pakalpojumu attīstīšana** gan pilsētas iedzīvotājiem, gan pilsētas funkcionālās teritorijas lauku iedzīvotājiem;

11) ilgtspējīgu un racionālu enerģijas, zemes, ūdens un citu resursu izmantošanu;

12) pilsētu **dabas** teritorijas un **kultūras** mantojumu saglabāšana un radoša izmantošana.

13) Integrēta vietas **zīmolvēdības** attīstība, uzsverot šo teritoriju kopīgās stiprās puses un radot lielāku pievilcību uzņēmējiem un investoriem;

14) Veidot kopēju telpiskās attīstības politiku iekļaujot mājokļu, velosipēdistu ceļus, tūrisma, inženiertehnisko komunikāciju izmantošanu, ekonomiskās attīstības jautājumus.

Dabas un kultūrvēsturiskās teritorijas un vietas, ainaviski vērtīgās teritorijas

1) Atbalsts pasākumiem, lai saglabātu **bioloģisko daudzveidību** un Vidzemei raksturīgās unikālās dabas un **kultūrvēsturiskās ainavas**, kā arī lai veidotu daudzfunkcionālu lauku apdzīvojuma struktūru.

2) **Ainaviski vērtīgo teritoriju** plānošana, degradēto ainavu sakārtošana un reģenerācija. Izmantošanas nosacījumu noteikšana sabiedrībai nozīmīgām dabas un kultūrainavu un rekreācijas teritorijām, kas nodrošina to publisku pieejamību un paredz ainaviski nozīmīgu vietu aizsardzību;

3) **Sabiedrības iesaiste un izglītošana** par aizsargājamo dabas teritoriju un kultūrvēsturisko ainavu apsaimniekošanu un saglabāšanu;

4) Dabas un kultūrvēsturisko resursu **ilgtspējīga un saudzīga izmantošana** teritoriju ekonomiskajai attīstībai un uzņēmējdarbībai labvēlīgas vides veidošanai;

5) Vidzemes augstienes piedāvājums: kultūra, daba, kultūrvēsturiskais mantojums un pakalpojumu klāsts, ir neatņemama Vidzemes reģiona vizītkarte

5) **ekotūrisma objektu** un tūrisma infrastruktūras attīstība;

- 6) uzņēmējdarbības un tūrisma pakalpojumu infrastruktūras attīstība saistībā ar kultūrainavu telpas kvalitātes palielināšanu;
- 7) **Vidzemei** tradicionālās apbūves rakstura saglabāšana - viensētas un to grupas, raksturīgo formu, siluetu un mērogu, **estētiskās vērtības, būvniecības tradīcijas**;
- 8) līdzdalība ĀADT plānu izstrādē un saskaņošanā.

Vidzemes trijstūris

- 1) **Vienota stratēģija** funkcionālo tīklu attīstībai, ņemot vērā katras pilsētas un centra savdabību, pilsētu sadarbību, tām savstarpēji papildinot vienu otru;
- 2) **Integrēta vietas zīmolvedības** attīstība, uzsverot šo teritoriju kopīgās stiprās puses un radot lielāku pievilcību uzņēmējiem un investoriem;
- 3) **Integrētu industriālo teritoriju attīstība**;
- 4) funkcionālajai zonai pieguļošo novada nozīmes centru un lauku apdzīvoto vietu iekļaušana **funkcionālajā tīklā**, nodrošinot labu sasniedzamību un komunikāciju iespējas;

- 5) kopēju **telpiskās attīstības politiku** veidošana, iekļaujot mājokļu, velosipēdistu ceļu, tūrisma, inženiertehnisko komunikāciju izmantošanu un ekonomiskās attīstības jautājumi;

Pierobežu teritorijas

Papildus Austrumu pierobežas telpai, kas ir nacionālā interešu telpa, Vidzemes reģions kā nozīmīgu funkcionālo teritoriju izdala arī pierobežu ar Igauniju, kur ir specifiski risināmi jautājumi:

- 1) Dzīves apstākļu uzlabošana pierobežas teritorijā, izveidojot labāk integrētu darba tirgu, dvīņu **pilsētā Valka / Valga**;
- 2) kopīgas biznesa infrastruktūras attīstība dvīņu **pilsētā Valka/Valga**;
- 3) efektīva pierobežas teritoriju (Valka, Alūksne) izmantošana tranzīta un transporta pakalpojumu nodrošināšanai, uzlabojot un atvieglojot **robežas šķērsošanas procedūru**, attīstot saistīto infrastruktūru un pakalpojumus;

- 4) **Vidzemes jūrmalas** sasniedzamības uzlabošana Ziemeļvidzemes iekšzemei (austrumu - rietumu transporta un ekotūrisma koridors „Ziemeļu stīga”, attīstot tūrisma pakalpojumus un tādejādi palielinot ekonomisko aktivitāti pierobežā un attīstot Rūjienu un Mazsalacu kā Ziemeļlatvijas un Igaunijas pārrobežu ekotūrisma attīstības centru;
- 5) **Latvijas - Igaunijas** pierobežas attīstības kopīga plānošana un robežu šķērsojošo ceļu atjaunošana;
- 6) **transporta un loģistikas** pakalpojumu telpas plānošana un izveide Valkā/Valgā;
- 7) **uzņēmējdarbības attīstības** paplašināšanās abpus robežas (Latvija-Igaunija, Latvija-Krievija);
- 8) Ziemeļlatvijas reģiona pieeja **Vidzemes jūrmalai sadarbībā** ar Rīgas reģionu;
- 9) pārrobežu sadarbības potenciāla ar Igauniju, **transporta mezgls** - autoceļš A2, E77 (Rīga-Sigulda- Igaunijas robeža) un autoceļš P19, kas šķērso Apes novada teritoriju, attīstāms tranzīta kravu pārvadājumu un loģistikas nozares attīstībai.

IEVIEŠANA, UZRAUDZĪBA UN IZVĒRTĒŠANA

IEVIEŠANA

Attīstības programma ir Vidzemes plānošanas reģiona attīstības vadības instruments. Par programmas ieviešanu līdzatbildīgas ir visas Vidzemes pašvaldības. Vidzemes plānošanas reģiona administrācijai ir koordinējoša loma.

Vidzemes plānošanas reģiona administrācija ir atbildīga par programmas ieviešanu kopumā un uzraudzības ziņojuma sagatavošanu. Tai ir galvenā un noteicošā loma, formulējot Vidzemes pašvaldību kopējo viedokli, aizstāvot to vienotās, saskaņotās intereses.

Programmas ieviešanas modelis balstīts uz labas pārvaldības principiem - sadarbība, koordinācija, iesaistīšana un resursu mobilizācija. Modelis paredz daudzdisciplināru pieeju, iesaistot dažādas organizācijas un individuus ar dažādu ekspertīzi, pieredzi un spējām, ietverot gan valsts, gan pašvaldību, gan privāto gan kopienu līmeņus. Būtiska loma stratēģijas īstenošanā ir Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai.

Programmas ieviešanas struktūru veido reģiona Attīstības padome kā galvenā lēmējinstītūcija un reģiona administrācija kā

tās izpildstruktūra. Katra programmas stratēģiskā virziena ieviešanu un uzraudzību koordinē attiecīgi izveidota komiteja:

UZRAUDZĪBA UN IZVĒRTĒŠANA

Programmas uzraudzību un ieviešanas procesā tiks iesaistīta Vidzemes plānošanas reģiona Konsultatīva padome, kura izveidota ar mērķi uzraudzīt gan AP izstrādi, gan ieviešanu.

Vidzemes plānošanas reģiona uzraudzības un izvērtēšanas sistēmas uzdevums ir nodrošināt reģiona attīstības plānošanas dokumentu - Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2015.-2030.gadam un Attīstības programmas 2021.-2027.gadam veiksmīgu īstenošanu. Tas ir vadības instruments, kas integrē uzraudzību un izvērtēšanu programmu vadības procesā. Uzraudzības un izvērtēšanas sistēma ir nepārtraukts informācijas ieguves un analīzes process, ar mērķi noteikt cik labi norit virzība pretī noteiktajiem attīstības mērķiem.

Vidzemes plānošanas reģiona uzraudzības un izvērtēšanas sistēmu veido:

- vispārējie attīstības uzraudzības rādītāji (rezultatīvie rādītāji)
- Attīstības programmas rīcību uzraudzības rādītāji (iznākuma rādītāji)
- Uzraudzības ziņojums 1 x gadā
- Programmas vidusposma izvērtējums (ne vēlāk kā 2025.gadā)
- Programmas noslēguma izvērtējums (ne vēlāk kā 2028.gadā).

Veiksmīgai uzraudzības sistēmai nepieciešama visu pušu ieinteresētība, vadība, regulāra uzturēšana un ticamība.

Galvenie uzraudzības un izvērtēšanas pielietojumu veidi:

- Atskaite politiķiem un sabiedrībai,
- Pamatojums finansējuma piesaistei,
- Pamatojums nepieciešamajām izmaiņām, grozījumiem dokumentos,
- Atbalsts citu stratēģiju un programmu plānošanai un īstenošanai
- Uzlabota komunikācija ar sabiedrību.

SASAISTE AR CITIEM PLĀNOŠANAS DOKUMENTIEM

NACIONĀLA MĒROGA PLĀNOŠANAS DOKUMENTI

Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija

LR Saeimas 2010.gadā apstiprinātā Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam ir kļuvis par valsts galveno plānošanas instrumentu ar likuma spēku.

Stratēģijas pamatuzstādījumi ir laimīgs cilvēks labklājīgā valstī, ilgtspējīgs un veselīgs dzīvesveids, radoša, iecietīga un toleranta sabiedrība, sadarbībā radīta konkurētspēja un valsts kā atspējas partneris.

Latvija 2030 nosaka septiņas attīstības prioritātes:

- Kultūras telpas attīstība;
- Ilgtermiņa ieguldījumi cilvēkkapitālā;
- Paradigmas maiņa izglītībā;
- Inovatīva un ekoeftīva ekonomika;
- Daba kā nākotnes kapitāls;
- Telpiskās attīstības perspektīva;
- Inovatīva pārvaldība un sabiedrības līdzdalība.

Stratēģijā noteikts, ka Vidzemes attīstības centru funkcionālā tīkla galvenie balsti ir Valmiera kā izglītības, ražošanas un inovāciju centrs un Cēsis kā kultūras un tūrisma centrs. Tās sadarbībā ar Valku, Limbažiem, Madonu, Smilteni, Alūksni, Gulbeni un Balviem veido reģiona izaugsmei nepieciešamo

kritisko masu, vienlaikus stiprinot Vidzemes reģiona pievilcīgumu un konkurētspēju. Attīstības centru savstarpējā sadarbība un papildinātība, zināšanu un pieredzes apmaiņa sekmē reģiona inovatīvas uzņēmējdarbības attīstību, kā arī stiprina pārrobežu sadarbību ar Igauniju un Krievijas ziemeļrietumu reģioniem.

Nacionālas un reģionālas nozīmes attīstības centri tiek aicināti izaugsmi virzīt ekonomiskā potenciāla pilnvērtīgai izmantošanai un konkurētspējas celšanai starptautiskā mērogā, t.sk. zinātnes un pētniecības attīstībai, ekonomikas intelektualizācijai, tehnoloģiskās izcilības nodrošināšanai. Reģionālas nozīmes attīstības centru sekmīgai attīstībai ir jāizmanto to izaugsmes priekšrocības, jāveicina individuālu profilu (specializācijas) un unikālu kompetenču attīstība, vienlaikus paaugstinot cilvēkresursu, institucionālo un infrastruktūras kapacitāti. Papildus gan nacionālas, gan reģionālas nozīmes attīstības centros izaugsme jāvirza uz pievilcīgas un kvalitatīvas dzīves vides veidošanu, sekmējot darba vietu un plaša un daudzveidīga pakalpojumu klāsta nodrošināšanu pilsētu un apkārtējo teritoriju iedzīvotājiem.

Novadu nozīmes attīstības centri tiek aicināti nodrošināt visa veida infrastruktūras attīstību un tās kvalitātes uzlabošanu, pamata (izglītības, veselības, sociālo u.c.) pakalpojumu un kvalitatīvu

mājokļu pieejamību, kultūras un brīvā laika pavadīšanas iespējas, kā arī uzņēmējdarbības aktivitāti, radot darba iespējas iedzīvotājiem, tostarp attīstības centram piegulošajās lauku teritorijās.

Lauku teritoriju attīstībai pilsētas un lauki tiek aicināti stiprināt sadarbības saites nodrošinot pakalpojumu (izglītības, veselības, sociālos, kultūras, izklaides u.c.) un darba vietu pieejamību un sasniedzamību lauku iedzīvotājiem, kā arī rekreācijas un dzīvošanas iespējas pilsētas iedzīvotājiem, attīstot kvalitatīvu un savstarpēji savienojamu transporta infrastruktūru, īpaši uzlabojot ceļu kvalitāti, elektroniskos sakarus un sabiedrisko infrastruktūru, tā radot dzīvošanai pievilcīgu vidi lauku teritorijās

Kultūras telpas attīstība	Kultūras telpas saglabāšana, mijiedarbība un bagātināšana
Ilgtermiņa ieguldījumi cilvēkkapitālā	Cilvēkkapitāla bāzes vērtība un produktivitāte Iespēju vienlīdzība un vidusslāņa veidošanās
Paradigmas maiņa izglītībā	Kvalitatīva un pieejama izglītība mūža garumā
Inovatīva un ekoeftīva ekonomika	Masveida jaunrade un inovācija Atjaunojama un droša enerģija
Daba kā nākotnes kapitāls	Dabas vērtību un pakalpojumu ilgtspējīga apsaimniekošana
Telpiskās attīstības perspektīva	Sasniedzamības uzlabošana Apdzīvojums Nacionālo interešu telpas

Nacionālais attīstības plāns 2021.-2027.gadam

Nacionālais attīstības plāns 2021. – 2027. gadam" (NAP2027) ir hierarhiski augstākais nacionāla līmeņa vidēja termiņa plānošanas dokuments. NAP2027 ir cieši saistīts ar "Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģiju līdz 2030.gadam" (Latvija2030)

Nacionālais attīstības plāns 2021.–2027. gadam (NAP 2027), kas tika apstiprināts 2020.gadā ir hierarhiski augstākais nacionāla līmeņa vidēja termiņa plānošanas dokuments Latvijā. NAP 2027 fundamentālo pārmaiņu virzieni ir:

- Vienlīdzīgas iespējas;
- Dzīves kvalitāte;
- Zināšanu sabiedrība;
- Atbildīga Latvija.

NAP 2027 ir izvirzīti 4 stratēģiskie mērķi:

- Produktivitāte un ienākumi;
- Vienlīdzīgas iespējas;
- Reģionālā attīstība;
- Sociālā uzticēšanās.

Lai sasniegtu izvirzītos mērķus noteiktas 6 savstarpēji atbalstošas attīstības prioritātes ar būtiskākajiem rīcības virzieniem un uzdevumiem mērķu sasniegšanai:

- Stipras ģimenes, veseli un aktīvi cilvēki;
- Zināšanas un prasmes personības un valsts izaugsmei;
- Uzņēmumu konkurētspēja un materiālā labklājība;
- Kvalitatīva dzīves vide un teritoriju attīstība;
- Kultūra un sports aktīvai un pilnvērtīgai dzīvei;
- Vienota, droša un atvērta sabiedrība.

NAP 2027 prioritāte "Kvalitatīva dzīves vide un teritoriju attīstība" nodrošina tautsaimniecības pāreju uz klimatneitrālu ekonomiku, paredz uzlabot svarīgāko pakalpojumu (transports, mājoklis, elektroenerģija, digitālie pakalpojumi) kvalitāti un pieejamību un apkārtējās vides kvalitāti un tīrību.

Izstrādājot VPR Attīstības programmu 2021-2027. gadam ir ņemti vērā visi NAP 2027 noteiktie mērķi, kas integrēti vidēja termiņa prioritātēs un rīcības virzienos.

<i>NAP prioritāte</i>	<i>NAP rīcības virzieni</i>
<i>Stipras ģimenes, veseli un aktīvi cilvēki</i>	Uz cilvēku centrēta veselības aprūpe
	Psiholoģiskā un emocionālā labklājība
	Stipras ģimenes paaudzēs
	Vesels un darbaspējīgs cilvēks
	Sociālā iekļaušana
<i>Zināšanas un prasmes personības un valsts izaugsmei</i>	Zinātne sabiedrības attīstībai, tautsaimniecības izaugsmei un drošībai
	Kvalitatīva, pieejama, iekļaujoša izglītība
	Produktivitāte, inovācija un eksports
	Darbs un ienākumi

<i>Uzņēmumu konkurētspēja un materiālā labklājība</i>	Kapitāls un uzņēmējdarbības vide
<i>Kvalitatīva dzīves vide un teritoriju attīstība</i>	Daba un vide – «Zaļais kurss»
	Tehnoloģiskā vide un pakalpojumi
	Līdzsvarota reģionālā attīstība
	Mājokļi
<i>Kultūra un sports aktīvai un pilnvērtīgai dzīvei</i>	Cilvēku līdzdalība kultūras un sporta aktivitātēs
	Kultūras un sporta devums ilgtspējīgai sabiedrībai
<i>Vienota, droša un atvērta sabiedrība</i>	Saliedētība
	Tiesiskums un pārvaldība
	Drošība

Vidzemes prioritāšu atbilstība NAP 2027

NAP 2027 prioritātes	Stipras ģimenes, veseli un aktīvi cilvēki	Zināšanas un prasmes personības un valsts izaugsmei	Uzņēmumu konkurētspēja un materiālā labklājība	Kvalitatīva dzīves vide un teritoriju attīstība	Kultūra un sports aktīvai un pilnvērtīgai dzīvei	Vienota, droša un atvērta sabiedrība
Vidēja termiņa prioritātes						
C1. Pieejama izglītība						
C2. Droša un vesela sabiedrība						
C3. Kvalitatīvi un pieejami pakalpojumi						
T1. Dabas kapitāls						
T2. Dabas un kultūras mantojums						
T3. Mobilitāte un sasniedzamība						
T4. Spēcīgas kopienas						
T5. Dzīves vide un mājokļi						
E1. Inovācijas, zinātne un attīstība						
E2. Industrijas pārveide						
E3. Aprites un bioekonomika						
E4. Efektīva un tīra enerģija						
P1. Sadarbība						
P2. Pielāgošanās klimata pārmaiņām						
P3. Digitālā pārveide						

Reģionālās politikas pamatnostādnes 2021.-2027.gadam

Reģionālās politikas pamatnostādnes (turpmāk tekstā - RPP 2027) ir vidēja termiņa politikas plānošanas dokuments, kas nosaka Latvijas reģionālo politiku un ir Latvija 2030 noteiktās Telpiskās attīstības perspektīvas ieviešanas dokuments, kas paredz konkrētus rīcības virzienus un uzdevumus vidējā termiņā un detalizē NAP 2027 uzstādījumus, rīcības virzienus un uzdevumus.

RPP2027 ir noteikti politikas principi un tematiskie virzieni, kas risināmi vietējā vai reģionālā līmenī (caur pašvaldību un plānošanas reģionu attīstības programmām un reģionālās attīstības atbalsta pasākumiem, kā arī atsevišķiem nozaru politiku atbalsta pasākumiem), lai īstenotu reģionālo politiku. RPP 2027 nosaka šādus politikas principus:

- Teritoriālā pieeja atbalsta sniegšanā;
- Tematiskā koncentrācija;
- Viedu risinājumu principa piemērošana attīstības plānošanā un projektu īstenošanā;

Reģionālās politikas **mērķis** ir visu reģionu potenciāla attīstība un sociālekonomisko atšķirību mazināšana, stiprinot to iekšējo un ārējo konkurētspēju, kā arī nodrošinot teritoriju specifikai atbilstošus risinājumus apdzīvojuma un kvalitatīvas dzīves vides attīstībai.

Lai to sasniegtu ir izvirzīti divi **apakšmērķi**.

1. Uzņēmējdarbības vides uzlabošana reģionos;
2. Pakalpojumu efektivitātes uzlabošana reģionos.

Reģionālās politikas vidēja termiņa mērķi un rīcības virzieni:

Reģionālās politikas vidēja termiņa mērķi

Reģionālās politikas rīcības virzieni

<i>Uzņēmējdarbības vides uzlabošana reģionos</i>	Vietas sagatavošana uzņēmējam un to produktivitāte
<i>Pakalpojumu efektivitātes uzlabošana reģionos</i>	Cilvēkkapitāla piesaiste reģionos
	Pakalpojumu nodrošināšana reģionos atbilstoši demogrāfijas izaicinājumiem;
	Sasniedzamība un dzīves vide reģionos
	Plānošanas reģionu un pašvaldību administrācijas darba efektivitāte

